

PIIRKIIRUS

Pisipatustajatele armuandmine kärpis rikkumiste arvu poole võrra

Liiklusrikkumiste arvu on tõsiselt vähendanud juulis jõustunud muudatus, mille järgi teeb mobiilne kiirускаamera trahve alates 6 km/h piirkiiruse ületamisest senise 3 km/h asemel.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

Kui palju rohkem vähendab mobiilsete kaamerate tuvastatud rikkumisi sellest kuust kehtima hakanud nõue nende ette hoiatumärk panna, politsei kommunikatsioonispetsialist Uku Tampere ennustada ei osanud.

„Seda näitab aeg. Politsei ilma arvudeta tuleviku osas ei spekulööri,” ütles ta.

Poole vähem rikkumisi

Kui tänavu juunis tuvastasid mobiilsete kaamerad üle Eesti 12 638 rikkumist, siis juulis oli rikkumisi 55 protsenti vähem: 5627.

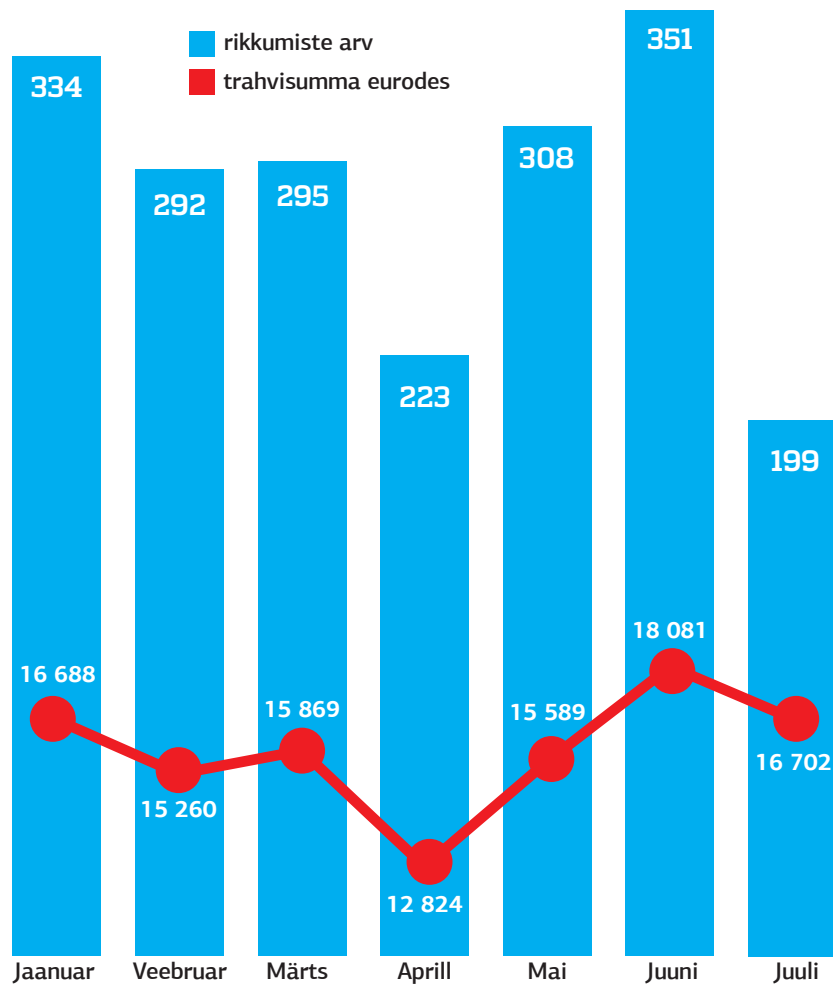
„Ümbes pooled mobiilsete kaamerate poolt fikseeritud rikkumistest olid vahemikus 3–5 km/h, mis viitab pigem juhi eksimusele kui tahtlikule rikkumisele,” ütles Haapsalu politseijaoskonna rakendusekspert Rene Pajula. Tampere sõnul ei avalda politsei suurimat kaamerate fikseeritud piirkiiruse ületamist, vältimaks olukorda, kus keegi soovib rekordi üle sõita.

Läänemaal vähenes kuuga rikkumiste arv 43 protsenti 351 rikkumiselt juunis 199 rikkumiseni juulis. Pajula sõnul näitab Eesti keskmisest väiksem vähenemine seda, et väikeste kiiruse ületamiste osakaal oli väiksem ja lubatud sõidukiiruse ületamised suuremad.

Mullu ja tunamullu juulis Läänemaal tuvastatud rikkumisi võrreldes on mobiilse kaameraga tuvastatud kiiruseületamiste arv tänavu juulis veelgi väiksem: rikkumiste arv kahanes aastaga 82 protsenti. Mullu tuvastasid mobiilsete kaamerad Läänemaal 1088 rikkumist. 2024. aastal 443 rikkumist.

Pajula sõnul tuleks mobiilsete kaamerate statistikat vaada-

Mobiilsete kaamerate tuvastatud rikkumised 2026. aastal Läänemaal

ta pigem üleriigiliselt, sest kaamerad paigutatakse kohtadesse, kus on vaja rohkem ja tõhusamat liiklusjärelevalvet ning need ei tööta iga kuu igas maakonnas ühepalju.

Väljakirjutatud trahvisummad vähenesid kuuga vähem kui trahvide arv. Kui üle Eesti koguti juunis 12 638 rikkumisega 604 240 eurot trahviraha, siis juulis vähenes trahvisumma 39 protsenti 366 226 eurole.

Läänemaal vähenes ühe kuuga trahvisumma aga vaid 7,6 protsenti: 351 rikkumisega juunis koguti trahviraha 18 081 eurot, juulis 199 rikkumisega 16 702 eurot.

Püsikaamerate tulemused ei muutu

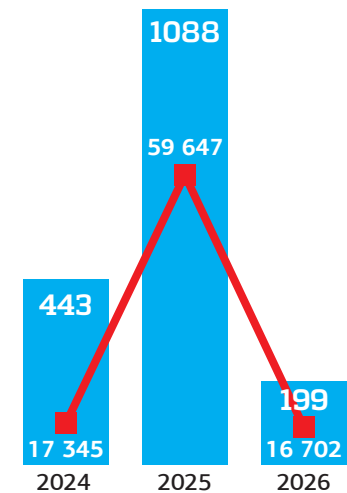
Statsionaarsete kiirускаamera te tuvastatud kiiruseületamised on olnud aastate lõikes stabiilsed. Läänemaal ja Lihulas olevaist kaameraist fikseerib enim rikkumi-

si Taeblas 50 km/h alas olev kiirускаamera.

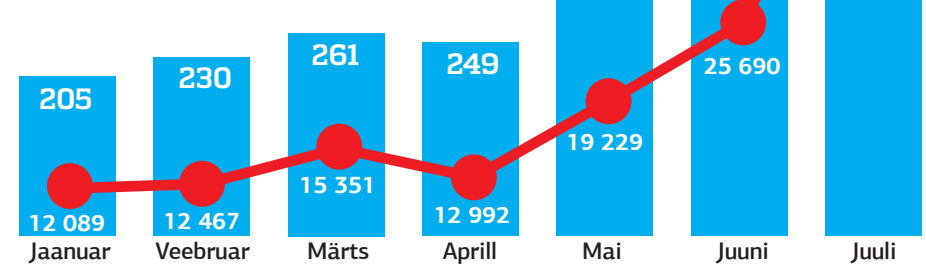
Taebla oma on samuti ainus kaamera, mis on 2024. aasta algusest järjepidevalt töötanud. Teised kaamerad igal kuul töökorras olnud pole.

Eelmisel kuul fikseeris Taebla kiirускаamera 719 rikkumist, mille eest tuli trahve maksta kokku 45 654 eurot. Samal kuul fikseeris aga Võntküla kiirускаamera 50 kiiruseületamist, mis

Mobiilsete kaamerate tuvastatud rikkumised juulis Läänemaal

Statsionaarsete kaamerate tuvastatud rikkumised 2026. aastal Läänemaal ja Lihulas

läksid juhtidele maksma kokku 1449 eurot. Niisiis on ka keskmine trahvisumma Taeblas suurem.

Pajula sõnul on Läänemaa liikluse murekohad samad, mis mujal Eestis: piirkiiruse ületamine või oludesse sobimatu kiiruse valik, alkoholi tarvitanud juhid ja kõrvalised tegevused roolis.

Ainsa eripärana teiste maakondadega võrreldes tõi Pajula välja saarte parvlaevadelt tulevate autode kolonnid, kus mõned juhid ei

suuda sõita rivis, teistega sama kiirusega. „Sellest tulenevalt tehakse rumalaid ja ohtlikke mõõdasõite, kus kiirused lähevad kohati väga suureks. Kahjuks ei teadvustata, et kiirustamisest tekkinud ajavõit on minimaalne, kui mitte olematu; kütusekulu on palju suurem ning riskid väga palju suuremad,” ütles ta.

Samamoodi teevad Pajula sõnul ka parvlaevadele kiirustajad suures kiirusel tarbetuid mõõdasõite.

Läänemaa võib hakata Hiiumaad elektriga varustama

Sel nädalal algatas valitsus Elektrilevi taotlusel riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise, et muuta Hiiumaa elektriihendus senisest ligi kolm korda võimsamaks. Uus ühendus võib tulla läbi Läänemaa.

Elektrilevi juhatuse liige Ardi Ratassepp ütles, et praegu tugineb Hiiumaa elektrivarustus ühele ühendusele Saaremaalt Leisi alajaamast. „Probleem ei ole ainult tänases koormuses, vaid selles, et rikkeolukorras ei taga olemasolev 35 kV võrk nõutavat reserveeritavust ega pingekvaliteeti, eriti Kärklas ja Käinas,” ütles ta.

Lisatühendus Hiiumaale on plaanis luua kas teise ühendusega Saaremaalt või Läänemaa kaudu. Ratassepa sõnul pole lõplikku valikut veel tehtud. „Valik tehakse varustuskindluse, tehnilise teostatavuse, keskkonnamõju, maksumuse ja ehitatavuse alusel,” ütles Ratassepp.

Esialgse hinnangu järgi oleks ehituse maksumus Saaremaa kaudu odavam, 65–75 miljonit eurot. Mandrilt ehk Läänemaalt ühenduse loomine läheks maksma aga 80–95 miljonit eurot. „Lõplik maksumus sõltub valitavast trassist, merekaabli pikkusest,

alajaamade lahendusest ning sellest, kas mõnes lõigus tuleb kasutada õhuliini asemel maa-kaablit,” ütles Ratassepp.

Mandriliühendusel on kolm varianti: ühendus luuakse kas Haapsalu alajaamast, Sutlepast või Aulepast. „Haapsalu suund võib olla loogiline Heltermaa ja sadamapiirkonna vaates, Sutlepa või Aulepa suundade sobivus sõltub aga Läänemaa võrguarendusest, merekaabli pikkusest, alajaamade valmidusest ja kogu lahenduse maksumusest,” selgitas Ratassepp. Algatatud planeeringuga kavandatakse vajalikud elektri-

ühendused ja nendega seotud ehitised. Planeeringuala suurus on kokku 1572 km². Ühe menetlusega vaadatakse korraga ühendusi nii merel kui ka maismaal, alajaamade asukohti, trassikoridoride valikuid ning tehnilisi ja keskkonnaningimusi.

Taotluse järgi võiks planeeringumenetlus toimuda aastatel 2026–2028, millele järgnevad maaomanikega kokkulepete sõlmimised, projekteerimine ja hanked. Ehitustööd jääksid eelduslikult aastatesse 2032–2035. Eesmärk on jõuda uue ühenduse valmimiseni 2035. aasta paiku.

Hiiumaa 2026. aasta talvine mõõdetud tippkoormus oli Elektrilevi andmeil 13,7 MVA. Olemasoleva 35 kV võrgu termiline läbilaskevõime on normaalolukorras ligikaudu 18 MVA. „Rikkeolukorras on peamine probleem pingekvaliteedi ja reserveeritavuse tagamine, mitte ainult maksimaalne läbilaskevõime,” ütles Ratassepp.

Projekti peamine eesmärk on tagada Hiiumaa varustuskindlus luues kaks sõltumatut elektriihendust saarega. „Taastuvenergia tootmise liitumisvõimaluste parandamine, elektrifitseerimise toetamine ning kliimaeesmärgi-

de saavutamisele kaasaaitamine on projekti täiendavad eesmärgid,” lisas Ratassepp.

„Praegu on Hiiumaal elektrivõimsus 35 kV, mis seab saare edasisele arengule piiranguid,” ütles majandus- ja tööstusminister Erkki Keldo pressiteates. „Inimeste tarbimine ja ettevõtete vajadused kasvavad ning praegune võimsus ei vasta enam saare tulevikuvajadustele.”

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi teatel võib uus ühendus näiteks kaasa aidata elektripraamide kasutuselevõtul.

MALLE-LIISA RAIGLA

● JUHTKIRI

Kaamerahirm

Läänemaa liikluses on politsei sõnul üks suuremaid murekohti Rohuküla ja Virtsu sadamaisse parvlaevadele tõttajad, kes kiirusepiiranguist kinni pidamata eespoololijaist mööda sõidavad ja liiklusohtlikke olukordi tekitavad. Samuti parvlaevadelt tulijad, kes ei malda teistega koos kolonnis sõita, vaid üritavad möödasõitudega mõne minuti võrra varem Tallinna jõuda, piirkiirusest ja liiklusohutusest hoolimata.

Loodetavasti jälgivad politseipatrullid parvlaevadele suunduvat ja sealt saabuvat liiklust hoolsalt ning ehk teevad seda ka mobiilsed kiiruskaamera meeskonnad. Kahjuks on kiiruseületamise eest trahvi saamine ikka veel üks peamine kiirustajaid maha rahustav tegur. Ja statsionaarsete kaamerate peale ei saa loota: neil trassidel olevaist kaamerast kaks pole politsei statistika põhjal mitu aastat ühtki trahvi väljastanud. Ehk teisisõnu hirmutab neis kohtades kiirustajaid vaid tühi kast, mis piirkiiruse ületusi ei fikseeri.

Loomulikult ei pruugi asjade seis olla püsiv, kaamerad võivad nimetatud kohtadesse äkki ilmuda ning nii ei hakka Lääne Elu ka avaldama, millised kaks kasti pole viimastel aastatel trahve teinud. Et kihutajaid mitte tagant kihutada.

Küll aga on jätnud oma jälje trahvidesse politsei otsus mitte enam trahvida mobiilsete kaameratega mõõdetud 3–5 km/h piirkiiruse ületamise eest. Nüüd trahvitakse ikka nende kiirustamiste eest, mis on ilmselgelt tahtlikud. Sama otsuse võiks langetada ka statsionaarsete kaamerate puhul. Kiiruskaamera trahvid peaksid ikkagi tahtlikke rikkujaid korrale kutsuma, mitte juhuslikult ja kogemata eksinute arvelt riigikassat täitma.

● TEISED LEHED

Põhikord ja julmurerakonnad

SIRP. Järgmise presidendi viljatu otsingu lõpusirgel on parteijuhid suutnud seniste läbikukkumiste kordamiseks peale keera veel ühe vindi, mis halvimal juhul võib vallandada kerge mat sorti põhiseadusliku kriisi, kirjutab Kaarel Tarand Sirbis.

Ülearu palju tõlgendusruumi ei jäta õiguskantsleri seaduse §9, mille kohaselt „ametist tagasiastumisest teatab õiguskantsler Vabariigi Presidendile vähemalt neli kuud ette“. Seda ei ole teadaolevalt juhtunud, mistõttu on vaieldav, mis edasi saab ja kellel millised volitused on, kui Ülle Madise presidendiks valitakse. Vähemasti EKRE, kus on panused tehtud oma kandidaadile ja valijameeste kogule, nõuab kindlasti ja täiesti õigustatult riigikogu toimingute põhiseaduslikkuse kontrolli riigikohtus.

Kui aga riigikohus peaks järeldama, et õiguskantsleri üleminek presidendiks saab toimuda nimetatud nelja kuu järele, oleks Eestis jaanuari alguseni tagasiastumisest teatanud õiguskantsler ja lõppenud volitusega president. Seadus näeb ka ette, et just volitusega president otsib ja leiab õiguskantsleri kandidaadi, kes peab enne parlamendile kinnitamiseks esitamist läbima julgeolekukontrolli, milleks kaitsepolitseil on aega kuni kolm kuud. Ehk riik on kõigepealt mitu kuud presidendita ja seejärel mitu kuud õiguskantslerita. Ükski parteijuht pole võtnud vaevaks selgitada, miks peaks just praegu olema parim aeg katsetada neid riigijuhtimise tagavara hädavariante.

Üks pääsetee siiski on. Kui 20. augustiks ei ole Ülle Madise osas asi selge, võib ametis president Karis oma roosiaiakõnes öelda, et kuna parteilased on end nii sügavale sohu vedanud, pole parata, presidendi kohus on nad sealt välja aidata, mistõttu ta on ümber mõelnud ning nõustub siiski teiseks ametiajaks presidendiks jääma, et põhiseaduslik kord kahjustada ei saaks, pakub Tarand.

● LAUSELAEN

„Väikesaarte laevaühendus ei kuulu kehtiva õiguse kohaselt elutähtsate teenuste hulka. See ei vähenda aga teenuse tähtsust.“

Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi ühistranspordi osakonna juhataja **Andres Ruubas**. Lääne Elu, 6. august.

NAERUKAJAKAS JA HÄDAVARES

2026

Kui mõtleks paar sammu ette...

Enne kui mõnele sündmusele – näiteks viimasele ränderündele Marokost – vihaselt reageerida, võiks pisut pikemalt mõelda.

Hispaaniale kuuluvast Ceutast alguse saanud paari-päevane rändekriis näitas, kui kergesti võib säärane kriis puhkeda, kui paari päevaga sisenes Marokost Ceutasse umbes 60 000 migranti. See näitas ka võimalust, et võib korduda 2015. aasta rändekriis, mil Euroopasse tulvas üle miljoni migrandi.

Ent vähem on räägitud sellest, miks praegune kriis puhkes. Oli ju selge, et need 60 000 migranti ei tulnud juhuslikult üle Ceuta piiri, vaid nad pidid saama signaali, et tee on vaba. Immigrantide Marokost Ceutasse oli tulnud varemgi, kuid mitte nii palju nii lühikese aja jooksul. Kui Süüria kodusõda tekitas pideva rändesurve Euroopale, siis Maroko, olles küll elatustasemelt vaesem kui Hispaania, pole kodusõda näinud. Seal käivad turistid, sh Eesti omad ning mingisugust tajutavat ohtu pole seal seni täheldatud.

Tean, et see kõlab klišeena, kuid üheks kriisi põhjustajaks oli... Ühendriikide president Donald Trump. USA ja Israeli alustatud sõda Iraani vastu pani paljusid riike, sh Hispaaniat otsima alternatiivseid energiaallikaid. Alžeeria tarnis 2026. aasta esimesel poolel Hispaaniale gaasist 34 protsenti ja patiseis Lähis-Idas sundis Hispaania peaministrit Pedro Sánchezit Alžeeria suhteid veelgi parandama. Juulis tegi Sánchez visiidi Alžeeriasse, kus kirjutati alla memorandumile Alžeeria gaasitarnete suurendamise kohta. Hispaania ostab palju ka Vene gaasi, nii et Alžeeria gaas annab võimaluse vähendada Hispaania gaasisõltuvust Venemaastki.

Samal ajal pole Alžeeria-Maroko suhteid pilvitud. 2022. aastal otsustas Sánchezi valitsus toetada Maroko autonoomiaettepanekut Lääne-Sahara suhtes. Seni oli Hispaania toetanud

ERKKI
BAHOVSKI
kolumnist

ettevaatlikumat, ÜRO juhivat lähennemist Lääne-Saharale. Viimane on vaidlusalune territoorium, mida Maroko peab enda omaks, kontrollides sellest siiski 70 protsenti territooriumist. Ülejäänut 30 protsenti kontrollib Lääne-Sahara iseseisvust toetav Polisario.

Kuid Sánchezi otsus toetada Maroko autonoomiaettepanekut vihasas Alžeeriat, kes on toetanud Polisariot. Alžeeria ei lõpetanud küll gaasitarneid Hispaaniale, kuid suhted Madridiga olid sellegipoolest madalseisus. Nüüd, mil Sánchez külastas Alžeeriat, tundus, et madalseisust saadi üle. See aga omakorda vihasas Marokot ning siit tulebki otsida praeguse rändekriisi juurpõhjust. Nagu juba mainitud, Maroko pole kodusõja aegne Süüria, kust inimesed peavad vägivalda eest põgenema.

Ceuta rändekriis tekitas laine-tena reaktsioone üle Euroopa, sh Eestis. 2015. aasta rändekriisi pildid, kus Euroopas uitasid ringi migrantide jõugud, olid värsked ja kõigil silme ees. Saksamaa kantsleri Angela Merkeli otsus lubada toona riiki umbes miljon migranti, pani proovile Schengeni viisaruumi, oli üheks Brexiti põhjustajaks ja polariseeris ühiskondi mitmes Euroopa riigis. Selle kordumist polnud vaja ja nii oligi arusaadav, et poliitikut reageerisid mõneti üle. Kuid 2015. aasta õppetunnid seisnesid selles, et rändekriisi ei tuntud kohe ära ja kui see oli käes, oli juba hilja.

Samas – korrakem seda ikka ja jälle – ei olnud Marokos kodusõda, vaid

Ceuta rändekriis sai alguse suhete keerukast kolmnurgast Hispaania, Maroko ja Alžeeria vahel. Ent süüdistused Sánchezi aadressil olid osalt seotud ka tema sotsialistliku taustaga ja sellega, et ta on olnud Euroopas häälekaim Trumpi vastu kõneleja, keeldudes osalemast kallaletungis Iraanile. Mõistetakse, et Ceuta rändekriis vaid annab laskemoona MAGA-aktivistidele, kelle järgi ei suuda Euroopa enam oma piire kontrollida ja islamiseerub. Seda vaatamata asjaolule, et USA vallandas ise Lähis-Idas kriisi, mida peab helpima Euroopa.

Eestis langes Ceuta rändekriis kokku ajaga, mil politsei tabas Nõmmel tosinkond migranti. Siit tuleb otsida ka põhjust, miks mõni Eesti poliitik nii valuliselt Ceuta rändekriisile reageeris, kutsudes üles peatama Hispaania liikmesust Schengeni viisaruumis.

Kuid äkki ootaks ikka selle peatamisega? Esmalt – ehkki Ceuta rändekriis pole läbi – näitavad praegused märgid, et sellest ei kujune 2015. aasta rändekriisiga sarnast sündmust. Teiseks on Hispaania olnud meie NATO liitlane, meie taevast on valvanud Hispaania lennukid ja meie suhted on olnud üldiselt tasemel head. Miks on vaja neid praegu rikkuda?

Arusaadav, et opositsioonipoliitikud tahavad inimeste turvalisuse nimel enne valimisi teha jõulisi avaldusi. Ent mõtleks võibolla paar samm ette – suure tõenäosusega võidab opositsioon riigikogu eelseisvad valimised ja siis on vaja teha ka tarka välispoliitikat. Hispaania on kahtlemata Euroopa Liidus ja NATO riik, millega peab arvestama. Üks asi on loopida loosungeid, teine asi ajada tõsiselt võetavat diplomaatiat.

● Üks asi on loopida loosungeid, teine asi ajada tõsiselt võetavat diplomaatiat.

● UUED LÖBUSTUSED

Väike viik saab väliujula

Kaasava eelarve Haapsalus võitnud Väikese viigi ujula saab tõenäoliselt paika juba augustis, kuid osa töid jäävad ka tulevasse aastasse.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

Väikesesse viiki väliujula paigaldamiseks saabus linnavalitsusele kaks pakkumist; neist võitis Vibur OÜ pakkumine. „Loodan, et saab paika nii kiiresti kui võimalik,” ütles Haapsalu abilinnapea Peep Aedviir.

Aedviiru sõnul muudeti väliujula esialgselt plaanist veidi suuremaks. See on plaanitud paigaldada Lahe tänava parklast mõnevõrra praeguse ujumiskoha poole. Seal on tema sõnul küll viigi põhjas suured kivid, kuid need kas tõstetakse välja või paigaldatakse väliujula nii, et see jääb kividest eemale.

Väliujula asukohas kõrge kalda madalamaks tegu jääb Aedviiru sõnul järgmisesse aastasse, sest sealt läheb läbi ka kõrgepingekaabel.

Väliujula kujundatakse ujuvsiidade abil H-tähe kujuliseks. Plaan kohaselt tuleb kaldapoolses otsa lasteala ning teisele poole kolm 25meetrist ujumisrada. Ujumisradu eraldavaid kette pole plaanis uusi osta: need tulevad veekeskusest. „Ujumisrajad lähevad kaldaga paralleelselt,” ütles Aedviir.

Väliujula juures on vesi sügavam kui praeguses ujumisko-

Väikese viigi äärde tuleb ujumisvõimalusi juurde ja peagi saab seal ujuda 25meetrist distantsi.

MALLE-LIISA RAIGLA

has: 1,8-2,2 meetrit. „Keskmisele inimesele üle pea,” ütles Aedviir. Ta lisas, et eraldi hüppeplatvormi sinna siiski ei tule.

Väliujula jääb nagu teisedki Väikese viigi ujuvsiidad talveks

vette. Aedviiru sõnul on senine kogemus näidanud, et jää ujuvsiidu ei löhu: pigem lõhuvad neid inimesed ja päikesekiirgus.

Väikese viigi väliujula paigaldamine läheb koos käibemaksu-

ga maksma veidi üle 23 400 euro. Kaasavast eelarvest oli linnalisele piirkonnale ette nähtud 20 000 eurot. See, et väliujula läks veidi kallimaks, ei ole Aedviiru sõnul probleem, sest randadega tege-

lemine on linnavalitsusele prioriteet. Seni viigi ääres Lahe tänava parkla juures olev ujuvsiid jääb senisel kujul paika. Aedviiru sõnul saab sellelt näiteks SUP-lauaga sõitma minna.

Lihula lasteaed. URMAS LAURI

Lääneranna valib lasteaiale juhti

Pärast kaht luhtunud katset loodab Lääneranna vallavalitsus lasteaiale lõpuks uue juhi leida.

„Olen mõeldukalt optimistlik,” ütles Lääneranna vallavanem Tarvi Sits Lääne Elule. Kolmanda, seekord tähtajatu konkursiga leiti kaks nõuetele vastavat kandidaati. Ühega on Sitsi sõnul vesteldud, teiseiga vesteldakse tuleval esmaspäeval.

Lääneranna vallavalitsus on püüdnud lasteaiale uut juhti leida suve algusest peale. Esimesele konkursile laekus kolm avaldust, aga kaks kandidaati loobus ja kolmas ei vastanud vajadustele. Teisele konkursile laekus üks avaldus, aga kandidaat ei vastanud nõuetele, sest puudusid haridus ja kogemused. Seejärel kuulutas vallavalitsus välja kolmanda konkursi.

Lääneranna lasteaed tegutseb ühendatudusena, mille koosseisu kuuluvad lasteaiad Lõpel, Varblas, Virtsus, Koonas, Kõmsil ja Lihulas.

KAIE ILVES

15. AUGUST

PALIVERES

LÄÄNEMAA LIKUMISFESTIVAL JÕUAB LÄÄNE-NIGULASSE

Kas otsid uut trenni või soovid taasavastada mõne vana hobi?

Tahaksid veeta aktiivse päeva toredate inimestega?

Või loodad lihtsalt loosiõnnele?

Mitmed
tegevuspunktid

Tegevused
kogu perele

Rõõm
põnevatest
ülesannetest

START JA FINIŠ: PALIVERE TURISMI- JA
TERVISESPORDIKESKUS

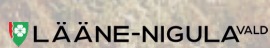

PUNKTID AVATUD: 12:00 – 15:00

LÕPETAMINE JA LOOSIAUHHINNAD: 16:00

Rohkem infot

Lääne-Nigulas käib kahe kergliiklustee ehitus

Räägu–Rannaküla kergliiklusteel asfalteerib Abetone Ehitus OÜ Lääne-Nigula valla tellimisel ligi nelja kilomeetri pikkuse teelõigu Oru hooldekodu juurest kuni Kirimäesaare teeotsani.

Kergliiklustee tamm saab kahe ja poole meetri laiuse ühekihilise asfaltbetoonkatte. Vald maksab selle eest ligi 150 000 eurot.

14. augustini kehtivad seetõttu liikluspüüangud ja seal tuleb järgida ajutist liikluskorraldust. Selle kergliiklustee ligi 900 meetrine lõik Linnamäe ristmikust Oru hooldekoduni sai asfaldi alla juba varem.

Lääne-Nigula abivallavanema Neeme Suure sõnul ootab seejärel ehitamist veel kergliiklustee viimane, Kirimäesaare teeotsast Rannaküla poole viiv lõik. „Praegu seda eelarvestrateegias veel pole. Meil on käimas läbirääkimised maaomanikega viimase lõigu osas,” rääkis ta.

Räägu–Rannaküla tee ehitus.
LÄÄNE-NIGULA VALLAVALITSUS

Suur ütles, et maaomanikele on saadetud kiri ettepanekuga seada tolele lõigule jääva maa suhtes valla kasuks isiklik kasutusõigus. Kirjale vastamise tähtaeg on abivallavanema sõnul 13. august. „Ootame vastused ära ja peame läbirääkimisi,” lisas ta.

Kui kokkulepped maaomanikega õnnestub saada, võiks Suu-

re sõnul olla mõistlik teha viimane teelõik valmis siis, kui transpordiamet jõuab Rannaküla–Taebla vahelise kergliiklustee ehitamiseni.

„Teame, et transpordiamet planeerib seda seniste plaanide kohaselt vist aastal 2028. Siis oleks ehk loogiline, et Räägu–Rannaküla kergliiklustee viimane lõik saaks valmis samas tempos. Siis on võimalik neid ehitusi võib-olla kuidagi ühendada ja kulu vähendada,” rääkis Suur.

Kergliiklustee ehitus algas nüüd ka Nõval, kus töö tellija on transpordiamet. Rajatav uus 150 meetrine teelõik algab Keiburanna tee ristmikult ja lõpeb Nõva bussipeatuse juures oleva jalgsi alguses. Seda ehitab Lääne Teed OÜ. Transpordiameti kommunikatsiooniekspert Merilin Merila ütles, et selle lõigu ehitus maksab käibemaksuta üle 97 000 euro.

JUHAN HEPNER

Amet pildistas Läänemaa õhust üles

Maa- ja ruumiamet mõõdistas aerolendudega ära suure osa Läänemaast, et hinnata põldude kasutust ja metsa juurdekasvu.

„Lendamine on iga-aastane tegevus ja lennatakse mitmel eesmärgil,” ütles maa- ja ruumiameti ruumiametite ja maakatastri teenistuse direktor Erik Ernits Lääne Elule. „Sel aastal lendasime Läänemaal eelkõige põllu- ja metsamajanduslikel eesmärkidel, et hinnata metsa juurdekasvu ja toetada PRIA tegevust põllutoetuste väljamaksmisel.”

Loode-Eestis kaardistati ligikaudu veerandi Eesti ulatuses kogu ala 15 sentimeetri täpsuse-

ga. Läänemaal lendas maa- ja ruumiameti lennuk 29.–30. juunil.

Elmisel aastal mõõdistas amet Haapsalu linna kõrgema detailisusega. „Kõrgem detailsus võimaldab ametiasutustel ja spetsialistidel veel täpsemalt tuvastada maapinnal ja hoonestuses toimunud muudatusi, teostada ehitusjärelvalvet ning toetada mitmeid tööprotsesse. Kõrge detailsusega andmestik ei ole avalikult kättesaadav ning seda võimaldatakse lepingulisel alusel avaliku ülesande täitjatele,” ütles Ernits.

Ta lisas, et sellest aastast tehakse seesuguseid mõõdistuslende vajaduspõhiselt asutuste või

kohalike omavalitsuste tellimisel. Tänavu on mõõdistatud nii Tallinna, Tartut, Harku ja Viimsi valda kui osaliselt ka Tartu valda.

2024. aastal oli Läänemaa kaardistuslendude lennualas. Neid lende tehakse varakevadel, mil puud ei ole veel lehes. „Eelkõige kasutatakse lennukit kogutud andmeid Eesti kaardi loomiseks. Kevadine lend on ka väärt alusmaterjal projekteerimis- ja planeerimisvaldkondades,” ütles Ernits.

Tänavu tegi amet selliseid lennumõõdistusi aprilli algusest juuli keskpaigani Kirde-Eestis ning kaardistas sealse maastiku kümnesentimeetrise täpsusega.

MALLE-LIISA RAIGLA

● SUVELAVASTUS RAUDTEEJAAMAS

Enne kui tõld muutub kõrvitsaks

Täna esietendub Haapsalu raudteejaamas Helen Rekkori ja Terrence McNally „Kuuvalgel” – lugu üksindusest ja võimetusest ligimest usaldada.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Aeg: tänapäev. Koht: ühetoaline korter tavalises üürimajas 50. tänava kandis. New York. Aga miks mitte ka Tallinn. Või Haapsalu. Taeb. Eesti on täis paneelmaja ahta vaatega otse vastasmaja akendes. Vasakul voodi, jalutis-telviisor. Paremal kööginurk.

Universaalne üksindus

Ameerika näitekirjaniku Terrence McNally „Kuuvalgel” esietendus New Yorgis 1987. aastal. Ei saa öelda, et ligi 40 aastat tagasi sündinud lugu mõjuks üllatavalt müdisaegselt. Eesti aeg on lihtsalt Ameerika omale järele jõudnud.

Ei oska öelda, kuidas võtnuks vaataja kultusnäidendi vastu meil toona. Mõistnuks ta? Briti näitekirjaniku Stephen Poliakoffi „Superdiskor” Ingo Normeti lavastuses (Mihkel Smeljanskiga peaosas) läks 1981. aastal Endla teatris küll üsna hästi. Kuigi nõukogude tegelikkuses hulpival vaatajal polnud turumajanduse „kõik müügiks” mentaliteedist veel õrna aimugi, teadis ta üht-teist võõrandumisest. Ja muidugi üksindusest.

Üksindus, ükskõik mis ajal ja kohas, on universaalne – lugu üksindusest läheb korda 1970. aastatel Inglismaal, 1980. aastatel Ameerikas ja 2020. aastatel Eestis. Niisiis tänapäev. Ühetoaline korter tavalises (odavam otsa) mis iganes linna paneelmajas. Vastasmaja ühe korteri akende taga peksab mees naist. Teises vaikselt vanapaar. Varane öö.

Musta eesriidega kaetud õblukese seinaga huugab linn. Pimedusse lõikab kiirabisireen. Rohuküla praam toidab hilist tundi anonüümse vooga, mis peatuma raudteejaamast möödub, suun-

Frankie ja Johnny (Kaia Skoblov ja Karl-Markus Pihlakas) – voodisse jõuda on olnud kerge. Edasi läheb keeruliseks.

RIINA TOBIAS

dudes kes teab kuhu. Voodipeatsis mängib raadio. „Goldbergi variatsioonid” klaveriseades. Bach.

Superseksikas lavastus

Tegelased Frankie ja Johnny (Kaia Skoblov ja Karl-Markus Pihlakas) on just armatsenud. Esimest korda. Voodisse jõuda on olnud kerge. Edasi läheb keeruliseks. Eriti siis, kui üks (naine) tahab, et teine lahkuks, tore oli, aga nüüd püksid jalga, uks kinni. Teine (mees) ihkab jääda. Ajuti sekkub kõik-susest jumala (õise raadiosaate

DJ) häääl – „Superdiskoriga” veel üks paralleel.

Kolmapäeva õhtul nähtud etendus pole veel peaproovgi. Lihtsalt läbimäng mõne harva vaataja silme all. Haapsalust pärit Liisa Jugapuu hiiglasuur maal lavakujunduse dominandina pole veel seinal. Vahepeal veab tehnika alt, tuleb kõrvaklappe timmida. Jah, lavastus on intiimne, nii et publik saab klappid pähe, et vähimigi sosin lavalt kaotsi ei läheks.

Esietenduseni on jäänud kolm päeva, aga kõik on ehe ja toores.

Toores mitte ses mõttes, et viimistlemata. Lavalt nagu ahjusuust õhkub toorest jõudu, mis kohati lajab, kohati nõelab.

Üks igatahes on kindel: nii kaalukat lavastust pole Haapsalus kunagi varem mängitud. Vähe-malt ei tule meelde. Häid on ehk olnud, aga sellist mitte. Täna esietenduv „Kuuvalgel” Haapsalu raudteejaamas ei ole rahvaliiga.

Lavastaja Helen Rekkor on öelnud, et valis McNally näidendi just teemade pärast, mida ei saa eirata: lähisuhtevägivald, hirm

läbi kukkuda. Üksindus, tuttav ja turvaline, kuid painav. Võime-tus end kellelegi avada ajal, kui valikuid on mustmiljon ja kõik peaks olema võimalik.

Rekkori sõnul superseksikas suvelavastus väga tõsistel teemadel oleks siiski siin kirja panduna eksitav. Mis kõik meil superseksikas pole – alates säärtest ja rand-metest ning lõpetades peene kuurortlinna veel peenemas suvekohvikus serveeritud eriti hõrgu salatiga, üles võetud ja somesse pandud. Superseksikas, see on gla-

„Kuuvalgel”

- Autor Terrence McNally.
- Lavastaja Helen Rekkor.
- Osades Kaia Skoblov ja Karl-Markus Pihlakas.
- Haapsalu raudteejaamas augusti lõpuni.
- Esietendus 8. augustil.
- Etendus kestab (koos vaheajaga) kaks ja pool tundi.

muur. Haapsalu raudteejaamas süüakse täna õhtul põrandalt. Rāpaselt põrandalt. See stseen määrab kogu lavastuse toonaal-suse. Jõhkruks pole glamuuri.

Glamuuri pole selleski, kui sa ei julge teisele oma vanustki öelda, rääkimata sellest, et sa ei saa lapsi. Et sul on juuste all (või kus iganes) arm, sest eksmees on sulle riimapandlaga vihahoos virutanud. Sellest ei saa ju ometi (võõrale) mehele rääkida, mis siis, et sa oled temaga voodis just lõpetanud.

Iga lähedus, iga elude lõikumine on risk. Kohatud mees võib osutuda sarimõrtsukaks. Ta võib olla istunud vangis. Või on ta abielus. Või joodik. Või lihtsalt tõll. Nii et igal juhul on parem ta minema saata enne, kui see kõik välja tuleb, tema probleemid sinu probleemideks muutuvad, kell lööb keskööd ja tõld muutub kõrvitsaks. Veel kord riskida oleks arulage.

Üksindus, küll ajuti painav, on vähemalt tuttav, kui ta pole sind just äsja tabanud. Sa oled temaga harjunud, served pole enam klaasikildudena teravad.

Üksindus ei vea sind kunagi alt, sest ta on valmis. Valmis asjad on kindlad. Suhe teise inimesega ei ole valmis, vaid pooleli. Kõik pooleliolev on ohtlik. Ometi ei igatse me muud, kui et oleks, kellega koos vaikida või voodiotsa peal teineteise kõrval istudes hambaid pesta.

Kõmsil tuleb laste õuemüük

14. augustil muutub Kõmsi poe esine õu üheks päevaks turuplat-siks, kus lapsed müüvad erinevat kaupa kunstiteostest mängeasjadeni.

Ürituse eestvedaja Lilia Urbi sõnul räägib ta noortega sage-li projektidest, planeerimisest, koostööst ja vastutuse võtmisest, kuid siiski õpitakse kõige paremini päris kogemuse kaudu.

Tunamullu panid Kõmsi lapsed Urbi sõnul täiesti omal algatusel majade vahele püsti väike-se müügileti. „Laste siiras elevus, ettevõtlikkus ja soov ise midagi teha avaldasid mulle muljet. Nii otsustasin neid veidi aidata ja suu-nata,” lisas ta.

Koostöös lapsevanemate ja teiste kogukonna liikmetega sündis-ki laste oma õuemüük – päev, kus lapsed saavad ise valmistada, oma müügikoha kujundada, hinnad välja mõelda, klientidega suhel-da ning kogeda, mida tähendab oma ideest päris ettevõtmine teha. Kauplemisala rajati Kõmsi poe ette koostöös Lihula Coop-i ja lapsevanematega.

Urbi sõnul müüakse mängu-asju, millest lapsed ise on välja

Valitseb tõeline laadameeleolu.

kasvanud, riideid, raamatuid, ise valmistatud ehteid ja käsitööd ning kodus küpsetatud küpsetisi ja maiustusi. „Iga laps saab müüa just seda, mida ta ise soovib, ning teenida oma esimese või järgkordse taskuraha,” ütles ta. Samuti korraldab Kõmsi Küla-selts õnnelooši.

„See ei ole lihtsalt laat, vaid midagi palju enam – praktiline ettevõtlikkuse õpituba, mis üht-lasi loob uusi tutvusi, parandab suhtlemisoskust ja õpetab raha-tarkust,” rääkis Urb.

MARIA MAI SIIMUT

Haapsalu Tenniseklubi

IGAL KOLMAPÄEVAL KELL 17.45-20.00

KRAHVIAIA TENNISEKESKUSES

SELTSKONDLIKUD TENNISEÕHTUD 2026

20.mail	3.juunil	1.juulil	5.augustil
27.mail	10.juunil	22.juulil	12.augustil
	17.juunil	29.juulil	19.augustil
			26.augustil

Kohapeal kõigile jook ja suupisted, parematele auhinnad!

Vihma korral mängud tennisehallis!

Osavõtutasu klubi liikmetel 20 eur mängija kohta, ülejäänutel 25 eur mängija kohta, õpilastel 10 eur.

Registreerimine hiljemalt sama päeva kell 10.00-ks FB Seltskonnatennisegrupp

Info: tel 502 3047; vello@haapsalutennis.ee

TENNISE SUVELAAGER

LASTELE 18.-20. augustil 2026

Ootame lapsi vanuses 6-14 aastat igal päeval Krahviaia tenniseväljakutele kell 10 - 16 tennistreeningud ja muud toredad üritused.

Tule tee tutvust tennisemänguga, tennis on lahe!

Registreerimine kuni 16. augustini meiliaadressil: vello@haapsalutennis.ee

Info tel 502 3047; www.haapsalutennis.ee

Steni muinasjutuvõistluse eripreemia

Normaalne

Ükskord kaugel-kaugel minevikus elas üks imetilluke tüdruk Sieera. Sellel preilil oli üks soov: ta tahtis olla normaalne. Nimelt oli ta enda arvates liiga lühike.

Ühel öhtul läks tüdruk magama, mõeldes, kuidas oma probleemi lahendada. Ta ärkas hommikul üles ja otsustas tegutsema hakata. Sieera otsustas ette võtta teekonna haldja juurde, et too teda kuidagi pikemaks muudaks. Tüdruk asuski tõtlikul sammul teele.

Sieera oli just jõudnud seitsme maa ja mere taha, kui pörkas kokku pörsaga. Tüdruk ehmatas hirmsasti ja hüüas: „Oih! Palun vabandust! Hähh... Miks ma üldse vabandan, see on ju siga, ta ei saa nagunii aru!”

„Esiteks, saan väga hästi aru ja teiseks, ära kutsu mind seaks, see on solvav!” kostis pörsas süüdistavalt.

Sieera oli surmani kohkunud: „Kas sa just rääkisid? See pole ju võimalik? Kas olen hulguks läinud?”

Pörsas lausus: „Jah, rääkis, on küll võimalik ja võibolla oledki. Kuule, preili, mis sa õige siin teed ja mis su nimi on?”

„Mu nimi on Sieera ja ma olen teel haldja juurde. Kes sina oled?”

„Minu nimi on Petti. Aga miks sa õige haldja juurde lähed?”

„Olen kuulnud, et haldjas saab mu normaalseks võluda. Sa vaata mind: kõik mu sõbrad ja tuttavad on minust pikemad, mina aga olen alati kõige lühem ja ravis seistes kõige viimane. Ma ei taha nii lühike olla, tahan pikemaks kasvada!” selgitas Sieera murelikult.

Petti kuulas Sieera ära ja tundis talle kaasa.

„Tahad äkki minuga kaasa tulla?” küsis Sieera lootusrikkalt. „Võin tulla küll, seltsis ikka segasem!”

Petti aga ei arvanud, et Sieera liiga lühike on ning tal tuleb mõte, kuidas panna tüdrukut mõistma, et too on tegelikult täiesti tavaline ja muutuda pole vaja! Ta teeb ettepaneku: „Sieera, enne kui haldja juurde jõuame, tahan sulle midagi näidata!”

Petti viis tüdruku päkapikkude külla. Ta tahtis, et Sieera näeks, et lühike olemises ei ole midagi halba. On olemas veel lühemaid kui tema ja ometi tunnevad nad oma elust rõõmu ning elavad täisväärtuslikult nagu kõik teisedki.

„Kuidas käsi käib?” küsis Petti, nähes toimetavaid päkapikke. „Hästi! Me valmistame piparkooke, laulame ja naudime elu.”

Sieera tundis ennast päkapikkude hulgas lausa hiiglasena.

Pärast päkapikkude juures viibimist viis Petti tüdruku trollide juurde metsa. Sinna jõudes nägid nad trobikonda trolle, kes naersid ja sõid lõkke ümber seeni. Trollid kutsusid Petti ja tüdruku endaga ühinema. Jällegi tundis Sieera ennast trollide keskel tõelise hiiglasena, kui need tema ümber sekkendasid. Trollid ulatusid talle vaevalt nabani. Seltskonnas viibimine ja teistega lõbutsemine pani tüdrukut probleeme unustama.

Viimaks käidi ära veel kääbuste talus. Taluuksest sissepääsemiseks tuli tüdrukul sügavale kummarduda. Tuba oli paksult täis kääbuseid, kes tegid igapäevast ja -toimetusi. Peale lühikest aega talus viibimist saigi ringikäik läbi.

„Noh, kas lähme siis nüüd haldja juurde?” päris Petti.

„Lähme ikka,” vastas Sieera. Kahekesi suundusid nad haldja juurde. Jõudnud haldja elupaika puutüves, koputasid nad uksele. Uks avanes ja nähtavale ilmus vana kortsus haldjas. Haldjas uuris: „Kullakallid, mida te siit otsite?”

Sieera kostis: „Tulin teid otsima, et te mind normaalseks muudaksite. Vaadake, asi on selles, et

ma tunnen ennast ebanormaalselt lühikesena.”

Haldjas tegi tiiru ümber tüdruku ja lausus: „Minu meelest oled sa täitsa normaalne, aga kui sa tõesti nii arvad, võin sind ju aidata. Enne aga küsiks, oled sa ikka täiesti kindel, et sa soovid ennast muuta?”

Tüdruk mõtles veidi ja kostis: „Tead, sul on vist õigus! Olen kogu aeg arvanud, et olen imeilik, aga siin seitsme maa ja mere taga olen mõistnud, et erinev olemises ei ole midagi halba ja see ongi normaalne.”

Sieera ja Petti jätsid haldja hästi ja hakkasid minema tagasi kohta, kus nad kohtusid. „Äkki võiksin siia elama jääda – see koht on muutunud mulle nagu koduks,” lausus Sieera.

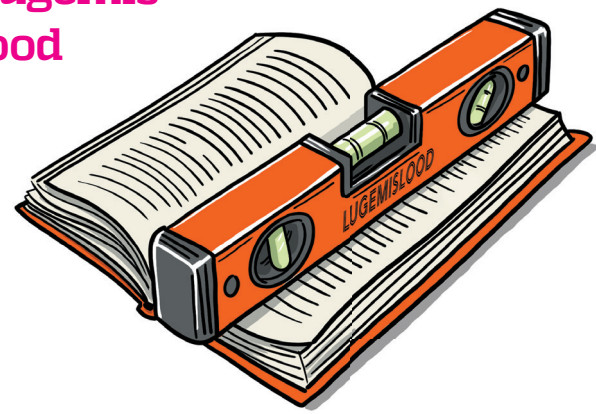
„Ikka! Sa võid tulla minu juurde, mul on rohkelt ruumi.”

Nad kõmpisid üheskoos notsu koju ja suundusid väsimusest otsejoones tuttu.

Ärgates leidis Sieera end oma kodust, oma voodist. Ta oli algul segaduses, aga siis taipas, et kõik see oli olnud uni. Sieera tõusis voodist ja alustas päeva enesekindlalt kui kunagi varem ning tema pikkus ei häirinud teda enam.

MIRJAM TAMMELEHT
Haapsalu põhikool

Lugemislood

Tants läbi elu(valu)

On hõõgav ärevus, mis tuksatab kuklas. Roomab vereringes. Matab südant.

Täispakett. Samal ajal hüütakse pardale. Kannatamatult, kiiruga. Tuleb minna, ei saa ümber mõelda, mis sest, et hõõrub verele. Selg sirgeks, lõug üles. Läks! Kohe on minek!

Vähe on raamatuid, mis puudutavad. Tõeliselt, ma mõtlen. Mitte korra ega näiliselt, vaid et rebib lahti, tungib sisse, allutab endale. Kairi Loogi „Tantsi tolmu põrandast” on täpselt üks selliseid teoseid, mis seda teeb, vallandades allasurutud ja tuhande riiviga luku taha pandud tunnete lavini.

Kaevab välja inimeste maha maetud luukered ja tublidusega polsterdatud pahelised kinnisideed. Koorib kõik pealiskihid. Siin ma olen teie ees, üdinasti oma tooruses ja haavatavuses, vaadake mind. Või pöörake pilk ära nagu tavaliselt. See teile ju meeldib – maha salgamine ja näo tegemine, et ei märka.

Palju kirjeldamist, vähe sisu ja süžeed. „Tantsi tolmu põrandast” loob vaimseks tärkamiseks sobiva õhkkonna, sirutab käeulatusse vajalikud vahendid, kingib värvikireva tundepaleti ja taju. Las lugeja ise aimab, tunneb ära, näeb ennast neis ridades, pole ju vaja teda liialt valgustada.

Look annab oma täpse ja tabava sõnakasutusega väga tõetruult edasi peategelast valdavaid tundeid ja läbielamisi. Autor keskendub detailidele ja rõhutab peenelt nende tähtsust. Look taltsutab oma keelt; lause-tes korduks justkui kindel, laulule omane rütm.

Romaan ei ttle kõrge sõna-sõnalt ette. Autor jätab meelega lüngad, lastes lugeja mõttel lennata ja need ise täita. Täidangi. Meil on kõigil sarnane elurada ja me pole nii uni-kaalsed, nagu tahaksime arvata. Reality check. Oleme läbinähtavad ja sarnased, lihtsalt ei lausu seda valjul häälel välja, vaikime üksmeelselt. Look tabab selle ära, toob esile, lajab vastu nagu – teeskleme, et ei tea, millest jutt käib, kuigi tegelikult ju mõistame. Samad vead, samad head.

Siiski, autori kirjutamisstiil pakub hoolimata mõningasest rusutusest puhastust ja vaimset vabanemist, valgus-

kiirt muidu üksluiselt süngas maailmas. Aitab leida isennast üles ja siis õigel ajal jälle viivuks lahti lasta.

Look on võtnud vaatluse alla ühe tüdruku kujunemise nooreks naiseks, keset leina ja ängi, elu pahatahtlikke riivavaid küüniseid, mis suskavad ootamatult, pealtnäha tühjust kohast. Nagu ikka. See on reetlik, ent harilik. Neiu peab õppima lahti laskma möödunud aegade idüllist ja harjuma tulevaste homsetega. Peab rebima end välja leina maadliki suruvast painest, jätma hüvasti kallite lahkunud hingedega, tõusma püsti ja lonkima sirge seljaga läbi elu.

See on küll ühe tüdruku kujunemislugu, ent selle lapse kingadest oleme kõik end kunagi leidnud. On inimesi, kes ei kasvagi neist välja. Kirjanik on selle raamatukaante vahele püüdnud, kasutades aistingute ja emotsioonide ülitäpset keelt, mis ei väärata, vaid peegeldab alati sulatõtt. Tegelikult muidugi mitte, kui moonutada, võltsida, manada ette petlik fassaad. Fassaad... See ongi kõige kurja juur, mis tuleks põlema süüdata. Tuhk kokku kraapida ja merre visata.

Look teeb üheselt selgeks, et fassaad peab olema laitmatu. Peegelsile, defektideta, üdini puhast ja süütu. Selle all peitub enamasti leinast puretud, närb inimvare, kelle viimane negi väljavaade elule on häbunmas. Masendav, eks ole? Aga tõsi. Lood on halvad, *no surprise*. Peidame ja lükkame oma tõelise mina vaiba alla nagu tolmugi, mida ei viitsi laupäeva ennelõunal ära koristada. Kah mul asi.

„Tantsi tolmu põrandast” annab mõista, et elu refrääniks jääb tants. Tants võib tähendada distsipliini, pingutust, vaeva, ent teiseist küljest mõjuda vabastavalt.

Peategelane jõuab tõdemusele, et tantsus peitub elujanu ja edasiviiv jõud. Tants aitab, võimaldab kulgeda sulgkerget läbi elu, eksida üürikeks enda unelmaisse. Tants kasvatab.

Tantsida saab ruumist ruumi, tundest tundes. See libvib ja tasandab meie ebatäiused ja teravad nurgad. Nii vähemalt Look väidab.

Hüütakse pardale. Lähem. Minus siiski on midagi. Võib-olla. **MARIA MAI SIIMUT**

KEELETARK

Bluule ei ole umbluule

Teisipäevases Lääne Elu juhtkirjas oli mõte, et Augustibluus on üks neid sündmusi, mis Haapsalu nägu kujundavad. Augustibluusil kõlab ka bluule – kui festivalil kohtuvad bluus ja luule.

Bluule algataja on Georg Merilo, kes on ühtlasi sõna „bluule” väljaja. Bluulest on saanud Augustibluusi üks traditsioon; see on festivali kavas juba 2014. aastast saadik. Küsimuse peale, kuidas sündis Bluule, vastas Georg Merilo nõnda: „Pakaselisel 2014. aasta hommikul lonksasime Raul Ukareda hommikukohvi vist Boheemis. Pakkusin talle Augustibluusi programmi nišina välja luulekontser-

di, kus tippmuusik esitaks muusikat bluusižanris.” Merilole lisaks pidi üles astuma ka üks tuntud loominguline inimene oma hetke lemmikluuletustega.

„Niisiis, Ukaredale sobis. Minu kui uustulnuka korraldada jäi pealinnast oma kulu ja kirjade-ga Haapsallu võimendi, kõlarid ja helimees. Keegi ei arvanud tollal, et aastal 2026 on nii, et tuled 40 minutit varem heliproovi, kõik on korraldaja poolt fantastiliselt ette ära tehtud ja publikut jagub silmapiirini.”

Sõna „bluule” sündis „kuidagi ainuvõimalikuna, mõeldud „tõotama” vaid Augustibluusi kon-

tekstis, mitte näiteks Pori Jazzil või Montreux’ festivalil”. Inglise keeles on küll sõna „bluetry”, mille on võtnud kasutusele USA luuletaja Joy Leftow oma loomingulise stiili kirjeldamiseks, kuna tema luuletusi on peetud melanchoolseteks. Merilo sõnul ei saa aga bluule ja bluetry vahele võrdusmärki panna.

Bluule puhul peab Merilo tähtsaks, et publik tajuks seda, et kõik toimub esmakordselt ja kokku leppimata, sest nõnda saab „hoida värskust ning see tagab adrenaliinisüsti juba Haruteelt Haapsalu poole keerates”. Merilo kinnitab, et kui esimene Bluule

le oleks ebaõnnestunud, jäänuks see umbluuleks.

Lõpetuseks lisab Merilo, et tegu on tema 60 minutiga aastas: „Väljund Eesti ühel armastataval festivalil – võimalusega esitada ja propageerida Eesti autorite, tõlkijate ja heliloojate loodut – on tänuväärne. Luule ei ole tänapäeval kahjuks enam *mainstream*, millega ma ei kavatse leppida. Tundub, et Augustibluusi kultuurne publik on sõna ja nähtuse omaks võtnud: reklaamides ei selgitatagi enam, mis on Bluule, vaid milline koosseis sel korral tuleb.”

Bluule tuleb taas juba järgmisel aastal! **MONIKA UNDO**

● VÕIT POLE PEAMINE

Hermani bingost viidud – õhtu tulvil melu ja rõõmu

„Keldris on veel ruumi,” lausub mulle noor käsist-jalust hõivatud naine, kes Haapsalu restoranis Herman vägesid juhatab ja uksest sisse tulvavat rahvast abistab. Inimesi on murdu, lämb kimbutab. Õhus on suvemeeleolu, juulikuu lõpule omast hõõrust. Ei mahu õieti istuma ega astuma.

MARIA MAI SIIMUT
mariamai@le.ee

Kõik on õhevil, nagu midagi ilmatuma suurt oleks tulemas. Ja ongi – Herman korraldab sel sumedal õhtul bingo. See on igakuine tähtsündmus, kuhu on oodatud igas vanuses inimesed. Herman võtab kõik avasüli vastu. Ainult tule ja osta pilet ning vaata, kuhu istuma mahud. Viimast teha on palju keerulisem kui esimest.

Keldrisse ma siiski ei lähe, kuigi viskan pilgu peale ja õdususest seal puudust ei ole. Soe hubane valgus, sein mattunud plakatitesse, mis kutsuvad lõõgastuma ja aega surnuks lõõgastuma. Mina lõõngi aega surnuks, ühes käes Hermani bingokaart ja teises jääkülm mojito.

Õhtu algus on paljulubav. Hermani omanik, ühtlasi bingo õhtujuht ja fortuna Andree Prees pakatab energiat ja entusiasmi. Bingo on ikkagi suursündmus.

„Täna on siin päris palju uusi nägusid. Vihjeks võin öelda, et meil on järgmised kaks tundi väga lõbus. Pange vaim valmis! Siin saab nutta, siin saab naerda,” lausub Prees.

„Kas kaotada saab ka?” poeatab üks söakas noormees vahele. Preesil tuleb vastus nagu varnast võetult: „Kaotada saab ka absoluutselt, aga see on sinu enda peas kinni. Kui sa juba ühe mängu tiitli saad, ongi see võit.”

Elevus kasvab

Piidlen suurt bingopiletit laual, erklilla marker selle kõrval lemmas. Minu lähedal istuv mees on oma pileti ajaviiteks üleni punaseid ruudukesi täis joonistanud. Teised on kujundanud lumivalgetest paberilehtedest omamoodi kirevad kunstiteosed. Ent niipea, kui Prees mänguregleid tutvustab, nihkub loovus ja kunstikihk hetkega tagaplaanile. Marker tõuseb õhku vaid selleks, et järgmine ruut värvida.

Preesi valduses on salapärase loosiratas, mille sees olevast seitsmekümne viiest pallist loositakse välja kuuskümmend. „Bingokaardil on kakskümmend neli numbrit. Teie ülesanne on minu kuuekümnest välja hõisatud numbrist leida enda kaardilt samasugused,” ütleb ta.

Väike tüdruk minu kõrval on elevusest lõhkemas, pärib järjepidevalt isalt, millal mäng algab. Neil ilutseb laual isegi eelnevast bingoohtust pärit üleni roosaks värvatud võidupilet – kohe näha,

Väikesed koornikud loosiratta juures.

et põlised fanaatikud, kel selja taga juba omajagu ajalugu, kaotusi ja võite.

„Lisaks täismängule on meil suur hulk erinevaid auhindu, mida võita. Ärge muretsege, tühjade kätega enamik teist siit koju ei lähe,” jätkab Prees.

„Mängime korraga viie palli kaupa, iga raundi järel on väike paus, mil saate sõpradega suhelda, midagi einestamiseks tellida ja niisama rahus kulgeda. Meil on siin tegemist ühe mõnusa sotsiaalse õhtuga, võite vabalt ringi käia.”

Kui rahvas õiges meeleolus ja küps, teeb Prees mängu otsa lahti ja hakkab loosirattas numbreid keerutama, et neid siis saatustlikul toonil välja lausuda. Rahva seas võtab maad haudvaikus, et ükski number kuulmata ei jääks. Siis võib mõne inimese suust kuul-

da ahastavat ohet, kui loosioõnn parasjagu ei naerata. Teise suust aga võidukat hüüet, kui number on täppi läinud.

Kõrval istuv mees abistab usalt oma pisikest tüdrukt, kes veel nii suuri arve ei tunne, ent kogu hingest kaasa mängib. Mäng käib, selles konkreetes hetkes pole muul enam korraga tähtsust.

Prees loeb numbreid nagu salajast mantrat, loosirattas sahisab. Pärast esimest raundi on inimestel enam-vähem selge pilt, kas neile naeratab õnn või on nad oma bingopiletiga alt läinud. Siiski on järeldusi veel vara teha – kunagi ei tea, mil õnn pöördub.

Mäng kogub hoogu

Lühikese pausi ajal vestetakse juttu ja tehakse edasise kohta prognoose. Täismängu auhind

Mängijaid jätkus ka terrassile.

on ahvatlev – 200 eurole lähenev baarikrediit, mis iga bingoõhtuga aina kasvab, lisaks terve rodu väiksemaid auhindu.

See küll köidab, ent auhinnad ei paistagi olevat peamine, mis inimesi kohale meelitab. Tõmbab siiski melu, mängurõõm ja kambavaim.

Mõne aja pärast aga valab väike Miiat minu kõrval pisaraid, sest Preesi välja hõigatud numbrid ei taha kuidagi kattuda paberil olevatega.

Tema isal paistab aga minevat kui lepase reega: näen silmanurgast, kuidas mees markeri tõstab ja järjekordse ruudu tuhmipunaseks värvib.

„Järgmine kord tuleb sul,” lohutab isa tüdrukt malbel toonil. Kuid Miiat loeb aina uuesti ja uuesti, mitu ruutu on ta isal

juba värvitud. Kas on vähegi lootust võita?

Minu esialgne edu on taandumas, aga vesi mul siiski silmist välja ei tungi. Näkkab harva, ent kui mõni mu number Preesi loosirattast omaga ühtib, tunnen minagi teatavat õnnejoovastust. Keegi ruttab juba õhtujuhi poole, olles võitnud mõne väiksema auhinna baarikapist.

Täismängu pole veel keegi Hermani lühikeses bingoajaloos saavutanud, mõni number jääb ikka puudu. Kuid mõni väiksemagi võit pole paha. Ka naabrimehel õnnestub üks tiitel napsata ja oma tütrele naeratus näole tagasi tuua.

Kui umbes pool mängu on möödas, kõik on samas läinud ja kõik veel ees, otsustab Prees fortuna vastustusrikkast rolli teiste-

legi usaldada. Esimesena saab selle ülesande enda kanda väike Miiat. Tüdruku tuju tõuseb tublisti, kui ta isa sülest oma käega loosirattast keerutada saab.

Nüüd vastutab ta oma õnne eest ise. Inimeste seast kostab julgustavaid hüüdeid ja ergutussõnu: ehk teeb lapse käsi imet.

Kui Prees Miiat loositud palle ette loeb, veab ka ratta keerutajal endal. „Näe,

Isa julgustas väikest Miiat võidunumbreid valima.

Andree Prees bingoõhtu juhtimas.

6 X JUHAN HEPNER

sinul on, aga minul mitte,” lausub isa tütrele. Ka ülejäänud rahvas jääb Miia loositud noosiga rahule, hüüdes otsekui ühest suust: „Jess!”

Meeleolu elavneb ja lõpp pole enam kaugel. Järgmisena võtavad loosiratta üheks ringiks üle kaheksa-aastased Frank ja Hugo.

Poisid keeravad suures õhinas ratast alguses valele poole – nii, et korra on karta tõelist pal-

lide sadu. Preesi juhendamisel jääb katastroof siiski sündimata ja viis palli loositakse edukalt välja. Loosiratta taha pääseb õhtul veel teisigi, nooremaid ja vanemaid.

Hasart jääb

Ka minul õnnestub üks väiksem bingomäng võita, ent ujedusest salgan selle maha, peljates Preesi juurde baarikapist auhinda tooma minna. „Sa võitsid ega lähe? Päriselt?” on kolleeg Juhan Hepner häämingus, kui märkab mu bingokaardil ära värvituna just neid kolme ruutu, mis mulle näiteks Mojito Spritzit või Long Drinki koju toonud oleksid.

„Seda rohkem meile jääb,” kostab selle peale mees mu kõrval, kaval helk silmis.

Pausil kõlab taustaks „Highway to Hell”, kostab jutusumin, rõkkab ülevoolav meeleolu. Paar ringi on jäänud, aga täismängust pole jälgegi, ei kuuldu ühtki läbilõikavat „bingo!” hüüdu. See jääbki seekord hõiskamata – tulevas- teks mängudeks.

Väikesed koomikud Frank ja Hugo käivad veel mitu korda Preesi juures juttu vestmas. Ühtlasi võidab üks poistest Sprite'i – päev on asja ette läinud. Oskavad mängida küll.

Veerema lähevad viimased pallid. Marker vajub lauale kui lahingus langenud sõdur. Meeleolukas õhtu hakkab lõpule jõudma, restorani täitnud sumin vaibub tasapisi.

Pingelangus annab endast märku. Väsimus tikub ligi, ent hasart... See jääb.

Gümnaasistid olid kogunenud keldrisse.

Parukapuude vahupead

Juuli lõpus ja augustis efekti andvate põõsaste hulka kuulub ka parukapuu, kuid tema ei tee seda õitega. Juba juuni lõpus või juuli esimesel poolel puhkevad õied on parukapuul üsna tagasihoidlikud ja isegi silmapaistmatud – nende pärast poleks mõtet seda põõsast aias pidada. See aga, mis nendest hädiste õiekestest kobaratest edasi saab, väärib iga aedniku imetlust ja muudab parukapuu pikkadeks nädalateks iluaia solistik. Korraga kattub terve põõsas heledama või tumedama roosa, hõbedase või ka kreemika vahu pilvekestega. Need on põõsakese kaunitult värvunud ja erilisel tihedates suurtes kobarates paiknevad viljarred, mis seemnete küpsedes sellise efekti annavad. Pisi-kesi tumedaid luuviljakesi pole selle vahu seest näha, kui just päris lähedalt ei uuri.

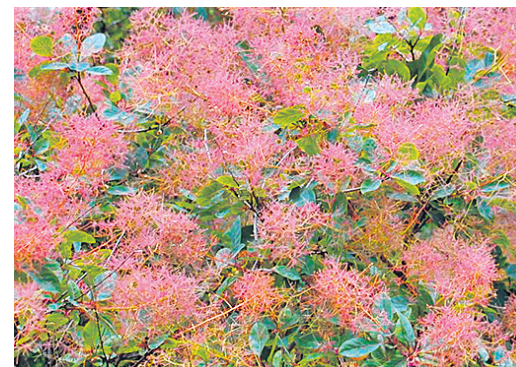
Parukapuude perekond on pisike, sinna kuulub kõigest kaks liiki. Põhja-Ameerikas kasvab 8–10 m kõrguse puukesena Ameerika parukapuu ehk teise nimega Ameerika suitsupuu, *Cotinus obovatus*. Mina teda oma ihusilmaga näinud ei ole, sest see liik pole iluaiaanduses millegipärast levinud. Peamine tegija maailma iluaiaanduses on hoopis harilik parukapuu, *Cotinus coggygria*. Looduslikult on see liik pärit Euraasia mandrilt, kasvades Lõuna-Euroopast kuni Hiinani. Ta on päikseliste lubjaste mäenõlvade taim, mis tähendab, et võiks ka Eesti paepealsetel aladel kenasti edeneda – kui talle aias veidi soojem ja kaitstum nurk leida. Harilik parukapuu võib sordist olenevalt olla rohkem või vähem külmaõrn. Eestis ma teda tuultele avatud kohta ei istutaks, ega ka mitte külmalohkudesse, kus temperatuur aia muudest osadest mingil põhjusel madalam kipub olema. Tema kasvukoht peaks olema ka võimalikult päikseline.

Kui kasvukoht parukapuule meeldib, siis võib ta Eestiski õige suureks põõsaks kasvada. Põhiliik viskab kasvu isegi kuni neli meetrit, mis teeb ta peaaegu sama suureks kui sireli. Nii kõrget parukapuud olen ise näinud Põhja-Eesti ranniku aedades kasvamas, ja see on ikka uhke pilt küll. Muidugi on Virumaa paene pinnas lubjalembelisele parukapuule väga mookamööda. Mujal Eestis temaga katsetades võiks talle kaevata suurema istutusauku ja täita selle kobeda liivasegumullaga, millesse on segatud natuke lubjakivikillustikku. See loob põõsale ka vajaliku drenaaži suurte vihmasadude ajaks, sest märga ja nätsket mulda parukapuu ei armasta. Tema eelistab pigem pöuda, eriti suve teisel poolel. Siis peatub põõsa võrsete kasv mõistlikul ajal ja need jõuavad enne talve paremini puituda, et olla talvel külmakindlamad.

Hariliku parukapuu sordid on enamasti madalama kasvuga kui põhiliik, kuid sellegipoolest vajab see küsimus enne ostu sooritamist natuke tähelepanu ja sordikirjelduse uurimist. Nimelt on harilikul parukapuul väärtusliku dekoratiivtaimena aretatud sorte üsnagi palju ja need võivad olla väga erinevate omaduste ning paraku samuti erineva külmataluvusega. Samal ajal on just sordiaretus maalinud parukapuu lehed uhkeks tumepunaseks, laimi- või sidrunkollaseks – ikka selleks, et võrdlemisi kogukas põõsas oleks millegi poolest dekoratiivne ka ajal, mil tema viljarred veel värvilisi vahupilvi ei moodusta.

Punaselehelistest parukapuudest on Eestis vist kõige kauem kasvatatud sorti „Royal Purple”, mis on ennast meie aedades külmataluvuse kohapealt tõestanud. Liigist jääb see sort oluliselt madalamaks, moodustades umbes 1,5–2 m kõrguse põõsa. Tema ovaalsed lehed on puhkemisest saadik terve suve ilusat veinipunast värvi.

Eesti taimekaubanduses liigub teisigi punaselehelisi sorte, nagu „Dusky Maiden” või „Grace”, mille lehestik on õigupoolest rohelise-punase-lilakirju. Põnev sort on „Flamissimo”, mis muudab oma lehtede värvi hooaja jooksul: puhkeb kevadel punasena, suvel muutub punaka tooniga roheliseks, sügisel aga hakkab lõomama erepunastes ja oranžides toonides. Kõik nad kasvavad 2–3 m kõrgeks ja umbes sama laiaks, aga külmataluvu-

Cotinus coggygria.

WIKIPEDIA

se osas ma neid iseloomustada ei oska, mul pole selles osas kogemust ega infot.

Ka rohkem või vähem kollaste lehtedega parukapuud on väga ilusad, kuid nende puhul peaks tähele panema, et lauspäikeses kasvatades tuleks neid kasta – liiga kuival pinnasel kasvades võivad nende leheservad üsna kergesti päikesepõletuse saada ja pruuniks tõmbuda. Või siis võiks neid kollaselehelisi kasvatada mõne kõrgema puu turbe all, nii et kõige kuumematel keskpäevatundidel liiguks põõsast üle suurema puu ajutine vari.

Kollaselehelistest parukapuudest pakub Eesti taimekaubandus näiteks sorti „Golden Spirit”, mis kasvab 2 m kõrgeks põõsaks. Ta lehed puhkevad kevadel pronksjatena, muutuvad seejärel valgusoludest sõltuvalt kas laimi- või sidrunkollaseks ja lähevad sügisel päris kirjuks, näidates värve erekollasest erepunaseni. Sellel põõsal juuli lõpus kuni augustis puhkevad vahupilved on kreemikat kuni vanaroosat värvi. Umbes samamoodi vahetab värvi veel sort „Golden Lady”, ja temagi vahupilvekeseid on kreemikad või hele-roosad. Põõsa kõrgus on sama, mis eelmisel sordil. Kevadest sügiseni eredat neonkollast värvi lehtedega on aga sort „Kanari”, mis samuti kasvab umbes kahemeetriseks. Suve teisel poolel tekivad vahupilved on tal alguses helerohelised, siis muutuvad kreemikaks või isegi päris valgeks.

Väikeaeda võiks ära mahtuda kääbus parukapuude hulgas: ereroheliste lehtedega sort „Young Lady”, mis kasvab kõigest umbes meetrikõrguseks ja kattub sellest hoolimata rikkalikult maheroosade vahutortidega. Umbes kahe ja kolme meetri kõrguseks kasvavad aga juba sordid „Green Fountain” (sünonüümiga „Kolcot”; tema „parukad” muudavad värvi helerohelisest kuni vanaroosani) või tugevrosade vahupööristega „Smokey Joe” (sünonüümiga „Lisjo”). Need kõik on roheliste lehtedega põõsad, millel ka ilus kollane või oranžikaspunane sügisvärv.

Parukapuu kasvatamisel kulub ära teadmine, et see põõsas on kevadel hiline lehtija. See pärast ei ole talle mõtet liiga vara kääridega kallale minna, kui meile tundub, et külm on kõik ta oksad ära võtnud. Parema varuda kannatust ja oodata veel mõned nädalad, oodata ära suuremate kevadsoojade tulek – alles siis on näha, mis meie parukapuul ette võtab või ei võta.

Noort põõsakest on esimestel kasvuaastatel mõistlik igaks juhaks talveks katta; kuni ta madal on, saab talle kas või suurema pappkasti pähe tõmmata. Põõsaaluse ülesmultsimine on samuti hea ettevaatusabinõu: kuni juured pole külma saanud, seni ikka midagi tärbab. Esimesed aastad tasub natuke pingutada, sest edaspidi põõsa külmakindlus suureneb ja vanem põõsas enam niisugust erikaitset ei vaja. Kui pakane võrsetipud ära näpistab, kasvatab põõsas endale uued ja pole häda midagi. Kevadel külmast kahjustatud oksatippe ära lõigates tasub muidugi hooliga vaadata, millisel kõrguselt on okstel asuvad pungad elusad. Liiga madalalt oksa maha võtta pole ka mõtet, sest parukapuu õitseb enamasti eelnevate aastate puidult.

Mängimist ja muret parukapuuga natuke muidugi on. Kuid samas ei ole ta jällegi kuigi haigusõrn ja kahjuritele ta enamasti ka ei maitse. Minu meelest võiks seda uhket suvelõpupõõsast kodu- aias katsetada küll.

Lehm Ljudmilla lastekas

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott

MUSTIKAD

MIS TÄNA ON PLAANIS MÜTAL JA MINNAL?
NAD PLAANIVAD KOOS TÄNA METSA MINNA
JA KORJATA MUSTIKAID!
NEED ON JU HEAD!
IGA LAPS, IGA KARU
LUGU NEIST PEAB!

KUI METSAS ON MÜTA JA METSAS ON MINNA,
SIIS KAUGELE POLE NEIL VAJAGI MINNA –
SEAL SINETAB MARJADEST
MÄTAS JA MAA,
IGA LAPS, IGA KARU
SUU SINISEKS SAAB!

LASTESUDOKU

3				6
	5			1
		3	1	
		2	5	
	2			3
1				5

KAKURO

		42	5		24	11	42	
	12			9				
13			7					
41								9
14			10			6		
		6				7		
	10			30				
12				25				
15					3			
					12			8
14			16			5		
		13				9		
	32							
	24				4			

KEHAKULTUUR		EEST, POOLT (LD)	NAISENIMI	OFF TOPIC	TERA-	... VIGLA	KUJUNDUS-KUNSTNIK	VILJATUS	INDIA USULAHU LIIGE	INDIUM	GRAMM	IHUMINE	KILD-TEHNIKA	...MEETER (KÖRGUS-MÖÖTUR)	TOOMIN-GAS	INGLISE K EESSÕNA	KEERITS-JAS									
KALATOODE								ILUTAIM																		
JÕGI EUROOPAS					VINGUMINE						SÕLTLANE VENEMAAL (AJ.)															
					EESTI KIRJANIK (EESN+N)						TÜHJA															
OOTA KORRAKS!				PAHEM						TOIDUKOHT (KÕNEK.)							1.									
				LÄÄGE						JUPITERI KAASLANE							HÕBE									
RAADIUS		AMETIREDEL										MEHENIMI														
		VIGUR, KAVAL VÖTE										RESOLUUT-SUS														
TÜRGI ISO-KOOD			ASESÕNA			IDENTIMINE			OIETUS					SIDESÕNA					ÜHE-TASASELT KULGEV	REMBRAND-TI KUULUS MAAL	... FACTO	BABÜLOO-BIA ELANIK	TÕE-POOLEST, KÜLL, JAH	ÜKSIK-AATOMEIST KOOSNEV	KIVI-TERRASS SISSEKAIGU EES	
			ÄÄRE-MÄRKUS			VAHE-VOKAAL			EESTI END. DIRIGENT					...MÄNG												
EESTI KLAHVIPILLI-MÄNGIJA (IN+NIMI)										TUDENGI TOETUS						LA-BEMOLL										
JUMALIK										MEHENIMI						INDIAAN-LANE (KÕNEK.)			ÜHTLASI							
... MARK-VARDT				NÄOKOLJU OSA									ALEVIK TARTUMAAL KAASLASE-TEENUS							MEREMEHE HUUATUS						
				KOERATÕUG																RADA ROHELUSES						
EESTI MOE-KUNSTNIK							PERELIIGE				SELLEL				KESKAEGNE NOODIKIRI							MAAKOND				
							PEALINN EUROOPAS				TÕÕRIIST SEPIKOJAS				PLANEET							SOOME-UGRILASED				
5.		EESTI KLAASI-KUNSTNIK				...KAUN			RATSIONA LISEERIMA								TUGIPOST					ASESÕNA		ERITUS-ELUND		
		NARR				INGLISE K EESSÕNA			... OSULA								MÕISTE-					LAUAMÄNG				
AASTA-TUHAT			POOLA KIRJANIK					PEERUPIHT					EESTI TENNISIST						ÕLGSAVI-PLONN							
			UNGAS					NETSI (LUULEK.)					KÄIBEMAKS						ALGUS VÕI LÕPP							
LIISK					PEHME RASK-METALL					LÕUNAMAI-NE VILI										GEEL						
					PROUA					SEE TÄHENDAB										SAMUTI						
JÕGI EUROOPAS				TEAT. VIISIL ELUST LAHKUMINE											SILMAPILGU KESTEV											
				D NAABER											JOOD											
KIVIMIS ESINEV TUHIK							RIIDESORT							KAKS-KÜMMEND-TAHUKAS												

E 10. august

00:05 Grace
01:35 Täna öhtul...
02:34 ERR.ee uudised
06:30 Häälega merele
07:00 Prillitoos
08:00 Maahommik
08:40 Siin me oleme
09:10 Vanad ja kobedad
09:35 Vanad ja kobedad **10:00** Vanad ja kobedad **10:20** Laske mind Lavale **11:05** Häälega merele **11:30** La Promesa **12:30** Kergejõustiku EM Birminghamis **15:30** Elu lugu **15:55** Betty diagnoosid **16:40** Önne 13
17:10 Mõrvad põhjas **18:00** La Promesa **19:00** Aktuaalne kaamera **19:15** Eesti mäng **20:00** Johannese lähetamine. Albaania **20:30** Eesti nüüd siis Vabariik **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Ukraina stuudio **22:05** Südamed **23:00** Marlow' mõrvaklubi **23:45** Minu pere

00:45 Armastuse malev **01:35** Godzilla II: koletiste kuningas **03:50** Sandhamni mõrvad **05:35** Postimees.ee **06:00** Nutikas Eesti **06:30** Suvereporter+ **07:00** Silmast silma **07:30** 15 küsimust **08:00** Meie aasta Iraanis **09:00** Inga Lindström: Sinu elus **11:15** Täistund **12:15** Kodud rahaks **13:15** Alo **13:45** Viimane võmm **14:45** Küladektetiivid **15:45** Lena Lorenz **16:45** Proua Fazilet ja tema tütreid **17:40** Kellele kuulub su süda? **18:20** Kuldvillak **19:00** Suvereporter **20:00** 15 küsimust **20:30** Mis teil siin head on? **21:30** Papsid **22:30** Kaks Kanget Kagu-Aasias **23:25** Ted

01:05 Midsomeri mõrvad **03:05** 90ndate Eesti hitikunnid **04:05** Võimalik vaid TikTakis **04:15** TV3 uudised **04:45** Kilu seljakotis Jaa-panis **05:30** Suvesangarid **06:00** Kälimehed **07:00** TV3 uudised **07:30** TV3 uudised **08:00** Laser **09:00** Märgatud Eestis **10:00** Seiklus Filipiinidel **10:30** Müstiline Eesti **11:00** Suvesangarid **11:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **12:30** Eluga Hispaaniasse: kinnisvara eri **13:30** Minu imeline muutumine **14:30** Suletud uste taga **15:30** Suletud uste taga **16:30** Kirgedes torm **17:30** Kättemaksukontor **18:30** Võimalik vaid TikTakis **19:00** TV3 uudised **20:00** Läbi suve Taaviga **20:30** Jüri ja Gretega külast külla **21:30** Kaks Kanget Kaukaasias **22:30** Üle ja ümber: Autoga Kesk-Ameerikas **23:30** Uurija Knight: lunastus

01:20 Voodist voodisse **01:45** Armas Inglismaa **02:51** ERR.ee uudised **07:00** Muthähra Mutik **07:10** Loomarahva TV **07:20** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **07:45** Stella ja Sam **07:55** Pörsas Peppa **08:00** Karu Karla **08:05** Pörsas Peppa **08:10** Ella, Oscar ja Huu **08:25** Hei, Kutsa! **08:30** Audrey varjupaik **08:40** Luka lustisõidurong **08:55** Lammas Shaun **09:00** Superkangelaste kool **09:20** Härra Lapsti lasteteater **10:00** Kalailm **10:30** Siin ja praegu **11:10** Meloodia **11:35** Päästa mind **12:20** Rāpāne sport – laskesuusatamise skandaal **13:35** Michael Caine. Teht Hollywoodi **14:35** Kunksmoor **16:00** Audrey varjupaik **16:10** Stella ja Sam **16:20** Anna ja sõbrad **16:30** Kõlakoguja **16:35** Ella, Oscar ja Huu **16:45** Luz ja orkester **16:50** Pips ja Popi **17:10** Rebased ja mägrad **17:10** Hei, turbod **17:25** Pörsas Peppa **17:30** Doktor Panda **17:35** Hiir Hops **17:45** Hiir Hops **17:50** Lammas Shaun **18:00** Luise ja Oliver **18:10** Roosa laul. Laulupesa **18:15** Printsess hemeteral **19:20** Lammas Shaun **19:20** Süüta laternad. Birgit Tiismaa **19:25** Aktuaalne kaamera **19:30** 8 mm ELU **20:00** Tõeline Mo Farah **21:00** Kergejõustiku EM Birminghamis

T 11. august

02:00 Betty diagnoosid **02:47** ERR.ee uudised **06:30** Häälega merele **07:00** Prillitoos **08:00** Maahommik **08:40** Siin me oleme **09:15** Vanad ja kobedad **09:40** Vanad ja kobedad **10:05** Minu ETV. Rasmus Kagge **10:15** Eesti mäng **11:00** Häälega merele **11:30** La Promesa **12:30** Kergejõustiku EM Birminghamis **15:15** Minu pere **15:45** Südamed **16:40** Önne 13 **17:10** Mõrvad põhjas **18:00** La Promesa **19:00** Aktuaalne kaamera **19:15** Eesti mäng **20:00** Üle Atlandi **20:30** Eesti nüüd siis Vabariik **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Ringvaade suvel **22:05** Südamed **22:55** Süü **23:40** Minu pere

00:00 Kurjuse kannul **00:45** Viimane võmm **01:35** Küladektetiivid **02:25** Papsid **03:20** Kurjuse kannul **04:55** Kodus ja võõrsil **05:20** Kellele kuulub su süda? **06:00** Nutikas Eesti **06:30** Suvereporter **07:30** 15 küsimust **08:00** Meie aasta Iraanis **09:00** Inga Lindström: Teine võimalus **11:15** Kuuuurija **16** **12:15** Kaks Kanget Kagu-Aasias **13:15** Alo **13:45** Viimane võmm **14:45** Küladektetiivid **15:45** Lena Lorenz **16:45** Proua Fazilet ja tema tütreid **17:40** Kellele kuulub su süda? **18:20** Kuldvillak **19:00** Suvereporter **20:00** 15 küsimust **20:30** Ööküaline. Stig Rāsta **21:30** Papsid **22:30** Krimi **44** **23:00** Kuum jälg

01:35 Uurija Inga Vilkas **02:30** Jüri ja Gretega külast külla **03:25** Võimalik vaid TikTakis **03:50** TV3 uudised **04:40** Kättemaksukontor **05:30** Suvesangarid **06:00** Kälimehed **07:00** TV3 uudised **08:00** Laser **09:00** Märgatud Eestis **10:00** Jüri ja Gretega külast külla **11:00** Suvesangarid **11:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **12:30** Eluga Hispaaniasse: kinnisvara eri **13:30** Minu imeline muutumine **14:30** Suletud uste taga **15:30** Suletud uste taga **16:30** Kirgedes torm **17:30** Kättemaksukontor **18:30** Võimalik vaid TikTakis **19:00** TV3 uudised **20:00** Läbi suve Taaviga **20:30** Jüri ja Gretega külast külla **21:30** Kaks Kanget Kaukaasias **22:30** Üle ja ümber: Autoga Kesk-Ameerikas **23:30** Uurija Knight: lunastus

07:00 Hei, turbod **07:10** Kauboihamster Villi **07:20** Pips ja Popi **07:29** Lolala. Võlusõnad **07:30** Pörsas Peppa **07:35** Doktor Panda **07:45** Hiir Hops **07:55** Hiir Hops **08:00** Anna ja sõbrad **08:05** Luise ja Oliver **08:20** Luz ja orkester **08:25** Audrey varjupaik **08:35** Audrey varjupaik **08:45** Stella ja Sam **09:00** Superkangelaste kool **09:15** Härra Lapsti lasteteater **10:00** Kalailm **10:30** Tõeline Mo Farah **11:30** Päästa mind **12:15** Rāpāne sport – laskesuusatamise skandaal **13:00** Sulle tehti tüng! **13:25** Ukraina stuudio **13:55** Arvamused 2026: Parlamendierakondade esimeeste debatt **15:30** Kalailm **16:00** Audrey varjupaik **16:10** Stella ja Sam **16:20** Anna ja sõbrad **16:30** Kauboihamster Villi **16:40** Luz ja orkester **16:45** Pips ja Popi **16:55** Täna nii, homme naa. Triinu Johanna Sepp **17:00** Rebased ja mägrad **17:10** Hei, turbod **17:20** Pörsas Peppa **17:25** Pesupäev. Laulupesa **17:30** Kauboihamster Villi –kangelase tagasitulek **17:50** Lammas Shaun **17:55** Luise ja Oliver **18:10** Mystery Lane'i põnevad juhtumid **18:30** Tom Gatesi äge maailm **18:45** Floor paneb reeglid paika! **18:55** Operatsioon Ai **19:25** Aktuaalne kaamera **19:30** 8 mm ELU **20:00** Pariis, gastronoomia pealinn **20:55** Toiduteadlik **21:00** Kergejõustiku EM Birminghamis **23:55** Rāpāne sport – laskesuusatamise skandaal

K 12. august

06:30 Häälega merele **07:00** Prillitoos **08:00** Maahommik **08:40** Ringvaade suvel **09:15** Vanad ja kobedad **09:40** Vanad ja kobedad **10:05** Minu ETV. Urmas Vaino **10:15** Eesti mäng **11:00** Häälega merele **11:30** La Promesa **12:30** Kergejõustiku EM Birminghamis **15:30** Pealtnägija tähed. Jüri Pääro 70 aastat ETV-s **15:45** Südamed **16:40** Önne 13 **17:10** Mõrvad põhjas **18:00** La Promesa **19:00** Aktuaalne kaamera **19:15** Eesti mäng **20:00** Kadunud Sefari otsingul **20:30** Eesti nüüd siis Vabariik **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Ringvaade suvel **22:05** Südamed **23:00** Päev Lulliga. Luule Komissarov

00:00 CSI: Vegas **00:45** Viimane võmm **01:35** Küladektetiivid **02:25** Papsid **03:20** CSI: Vegas **04:15** Krimi **04:40** Postimees.ee **04:55** Kodus ja võõrsil **05:20** Kellele kuulub su süda? **06:00** Nutikas Eesti **06:30** Suvereporter **07:30** 15 küsimust **08:00** Meie aasta Iraanis **09:00** Inga Lindström: Minu õelapsed **11:15** Pöörased nullindad **12:15** Kuum jälg **13:15** Alo **13:45** Viimane võmm **14:45** Küladektetiivid **15:45** Lena Lorenz **16:45** Proua Fazilet ja tema tütreid **17:40** Kellele kuulub su süda? **18:20** Kuldvillak **19:00** Suvereporter **20:00** 15 küsimust **20:30** Kodud rahaks **21:30** Papsid **22:30** Lustlik Setomaa **23:00** Naised vormis

01:25 Alaska uudised **02:20** Jüri ja Gretega külast külla **03:20** Võimalik vaid TikTakis **03:50** TV3 uudised **04:40** Kättemaksukontor **05:30** Suvesangarid **06:00** Kälimehed **07:00** TV3 uudised **08:00** Laser **09:00** Märgatud Eestis **10:00** Jüri ja Gretega külast külla **11:00** Suvesangarid **11:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **12:30** Eluga Hispaaniasse: kinnisvara eri **13:30** Minu imeline muutumine **14:30** Suletud uste taga **15:30** Suletud uste taga **16:30** Kirgedes torm **17:30** Kättemaksukontor **18:30** Võimalik vaid TikTakis **19:00** TV3 uudised **20:00** Lābi suve Taaviga **20:30** Jüri ja Gretega külast külla **21:30** Kaks Kanget Kaukaasias **22:30** Üle ja ümber: Autoga Kesk-Ameerikas **23:30** Uurija Knight: Iseseisvuspäev

00:40 U2. Ühe rokkbändi lugu **01:25** Päästa mind **02:14** ERR.ee uudised **07:00** Hei, turbod **07:10** Rebased ja mägrad **07:20** Pips ja Popi **07:30** Kauboihamster Villi –kangelase tagasitulek **07:50** Floor paneb reeglid paika! **08:00** Hei, Kauboihamster Villi **08:15** Luise ja Oliver **08:25** Tom Gatesi äge maailm **08:35** Anna ja sõbrad **08:45** Pörsas Peppa **08:50** Stella ja Sam **09:00** Magus molekul **09:15** Härra Lapsti lasteteater **09:50** Önneseen **10:00** Kalailm **10:30** Pariis, gastronoomia pealinn **11:20** Päästa mind **12:05** Rāpāne sport – laskesuusatamise skandaal **12:55** Sulle tehti tüng! **13:20** Lauluga maale **14:20** Varastati Vana Toomas **15:30** Kalailm **16:00** Audrey varjupaik **16:10** Stella ja Sam **16:25** Anna ja sõbrad **16:30** Kauboihamster Villi **16:40** Looduse superkangelased **16:45** Hei, Kutsa! **16:55** Rõõmutirts **17:00** Rebased ja mägrad **17:10** Muthähra Mutik **17:25** Pörsas Peppa **17:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **17:50** Lammas Shaun **18:00** Luise ja Oliver **18:10** Mystery Lane'i põnevad juhtumid **18:30** Tom Gatesi äge maailm **18:45** Floor paneb reeglid paika! **18:55** Operatsioon Ai **19:25** Aktuaalne kaamera **19:30** 8 mm ELU **20:00** OP lood **20:15** MEIE BINGO! **21:00** Kergejõustiku EM Birminghamis

N 13. august

01:00 Mõrvad põhjas **01:50** Eesti nüüd siis Vabariik **02:19** ERR.ee uudised **06:30** Häälega merele **07:00** Prillitoos 44, 644 **08:00** Maahommik **08:40** Ringvaade suvel **09:15** Vanad ja kobedad **09:30** Vanad ja kobedad **09:55** Elu lugu **10:10** Eesti mäng **11:00** Häälega merele **11:30** La Promesa **12:30** Kergejõustiku EM Birminghamis **17:50** Minu Eestimaa. Mārt Avandi **17:55** La Promesa **19:00** Aktuaalne kaamera **19:15** Eesti mäng **20:00** Kodukāijad **20:30** Eesti nüüd siis Vabariik **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Kergejõustiku EM Birminghamis

00:00 Harry Wild **00:50** Viimane võmm **01:40** Küladektetiivid **02:30** Papsid **03:25** Mis teil siin head on? **04:20** Postimees.ee **04:55** Kodus ja võõrsil **05:20** Kellele kuulub su süda? **06:00** Nutikas Eesti **06:30** Suvereporter **07:30** 15 küsimust **08:00** Meie aasta Iraanis **09:00** Inga Lindström: Magus kirg **11:15** Südamessuov **12:15** Naised vormis **13:15** Alo **13:45** Viimane võmm **14:45** Küladektetiivid **15:45** Lena Lorenz **16:45** Proua Fazilet ja tema tütreid **17:40** Kellele kuulub su süda? **18:20** Kuldvillak **19:00** Suvereporter **20:00** 15 küsimust **20:30** Suve ÖHTU! **21:30** Papsid **22:30** Maailm täis luksust **23:30** Heeringas Veenuse öäl

01:25 Maitserānnak Eestis **02:20** Üle ja ümber: Autoga Kesk-Ameerikas **03:20** Lābi suve Taaviga **03:50** TV3 uudised **04:40** Kättemaksukontor **05:30** Suvesangarid **06:00** Kälimehed **07:00** TV3 uudised **08:00** Laser **09:00** Mārgatud Eestis **10:00** Lābi suve Taaviga **10:30** Lābi suve Taaviga **11:00** Suvesangarid **11:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **12:30** Eluga Hispaaniasse: kinnisvara eri **13:30** Minu imeline muutumine **14:30** Suletud uste taga **15:30** Suletud uste taga **16:30** Kirgedes torm **17:30** Kättemaksukontor **18:30** Võimalik vaid TikTakis **19:00** TV3 uudised **20:00** Volgadega ümber Musta mere **20:30** Maitserānnak Eestis **21:30** Kaks Kanget Kaukaasias **22:30** Üle ja ümber: Autoga Kesk-Ameerikas **23:30** Tumedad anded

07:00 Muthähra Mutik **07:10** Rebased ja mägrad **07:25** Floor paneb reeglid paika! **07:35** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **07:55** Kauboihamster Villi **08:05** Luise ja Oliver **08:20** Tom Gatesi äge maailm **08:30** Pörsas Peppa **08:35** Rõõmutirts **08:40** Hei, Kutsa! **08:50** Rebased ja mägrad **09:00** Magus molekul **09:15** Entel-tentel-trika-trei **09:25** Härra Lapsti lasteteater **09:55** Tom ja Fluffy **10:00** Kalailm **10:30** Mood-sa aja geniaalsed alustalad **11:20** Päästa mind **12:10** MEIE BINGO! **12:55** Sulle tehti tüng! **13:20** Lauluga maale **14:20** Teatriaasta **12** kuud **15:15** Teaterlaulab **15:30** Kalailm **16:00** Audrey varjupaik **16:10** Luka lustisõidurong **16:20** Sam ja Julia **16:30** Kauboihamster Villi **16:40** Väike täitsa suur poiss **16:45** Hei, Kutsa! **16:50** Lenna talu **16:55** Loomarahva TV **17:10** Muthähra Mutik **17:20** Laskem laulda. Laulupesa **17:25** Pörsas Peppa **17:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **17:50** Kalailm **18:00** Audrey varjupaik **18:15** Must ja valge koer **18:20** Konstaabli armastuslaul. Nöbinina **18:25** Kosmo **18:50** Tānavad. Annabelle **18:55** Operatsioon Ai **19:25** Aktuaalne kaamera **19:30** 8 mm ELU **20:05** Elu lugu **20:30** Kergejõustiku EM Birminghamis **21:10** Kümme kaadrit **21:55** Saladuslikud rajad **23:25** Eesti interpreedid **23:30** Eesti mäng

R 14. august

00:00 Rick Steini salajane Prantsusmaa **01:00** Minu pere **01:30** Häälega merele **02:00** Eesti nüüd siis Vabariik **02:32** ERR.ee uudised **06:30** Häälega merele **07:00** Prillitoos **08:00** Maahommik **08:45** Siin me oleme **09:15** Vanad ja kobedad **09:40** Vanad ja kobedad **10:10** Eesti mäng **10:55** Häälega merele **11:25** La Promesa **12:30** Kergejõustiku EM Birminghamis **15:20** Minu pere **15:50** Betty diagnoosid **16:40** Önne 13 **17:10** Mõrvad põhjas **18:00** La Promesa **19:00** Aktuaalne kaamera **19:15** Maitserānnak Eestimaa **20:05** Saarte lood **20:15** Piirideta põlvkond **20:30** Eesti nüüd siis Vabariik **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Kergejõustiku EM Birminghamis **23:55** Grace

00:00 Ööküaline. Stig Rāsta **00:50** Viimane võmm **01:40** Küladektetiivid **02:30** Papsid **03:25** Kodud rahaks **04:20** Postimees.ee **04:55** Kodus ja võõrsil **05:20** Kellele kuulub su süda? **06:00** Nutikas Eesti **06:30** Suvereporter **07:30** 15 küsimust **08:00** Meie aasta Iraanis **09:00** Inga Lindström: Ligmesearmastus **11:15** Sinivalged eestlased **12:15** Elamusi täis Eesti **13:15** Alo **13:45** Viimane võmm **14:45** Küladektetiivid **15:45** Lena Lorenz **16:45** Proua Fazilet ja tema tütreid **17:40** Kellele kuulub su süda? **18:20** Kuldvillak **19:00** Suvereporter **20:00** 15 küsimust **20:30** Vōsavinkel **21:00** Žiguliga isamaal **21:30** Kōök **22:00** Godzilla vs. Kong

01:30 Maitserānnak Eestis **02:25** Üle ja ümber: Autoga Kesk-Ameerikas **03:25** Võimalik vaid TikTakis **03:50** TV3 uudised **04:40** Kättemaksukontor **05:30** Suvesangarid **06:00** Kaks Kanget Kaukaasias **07:00** TV3 uudised **08:00** Laser **09:00** Mārgatud Eestis **10:00** Üks nädal! Jesperi ja Mariga **11:00** Suvesangarid **11:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **12:30** Abikāsi **13:30** Minu imeline muutumine **14:30** Suletud uste taga **15:30** Suletud uste taga **16:30** Kirgedes torm **17:30** Kättemaksukontor **18:30** Võimalik vaid TikTakis **19:00** TV3 uudised **20:00** Müstiline Eesti **20:30** Puhkus isadega **21:30** 007: Āra ial ütle iial

00:00 Jeanne du Barry **01:50** Päästa mind **02:45** ERR.ee uudised **07:00** Muthähra Mutik **07:10** Loomarahva TV **07:20** Pörsas Peppa **07:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **07:50** Kauboihamster Villi **08:00** Sam ja Julia **08:10** Hei, Kutsa! **08:15** Anna ja sõbrad **08:25** Audrey varjupaik **08:35** Audrey varjupaik **08:45** Luka lustisõidurong **09:00** Printsess hemeteral **10:00** Kalailm **10:30** Lāmmastavad hotellid **11:20** Päästa mind **12:20** Surm paradiisis **13:10** Lauluga maale **14:10** Ob-la-di, Ob-la-da **14:45** Võtmeke **15:15** OP lood **15:30** Kalailm **16:00** Audrey varjupaik **16:10** Luka lustisõidurong **16:20** Sam ja Julia **16:30** Kauboihamster Villi **16:40** Väike täitsa suur poiss **16:45** Hei, Kutsa! **16:50** Lenna talu **17:00** Loomarahva TV **17:10** Muthähra Mutik **17:20** Nutipōlv. Laulupesa **17:25** Pörsas Peppa **17:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **17:50** Lucas **18:00** Superkangelaste kool **18:15** Must ja valge koer **18:25** Tagurpidi jõgi **1**

JÄRJEJUTT Ohver

JAKOB MÄNDMETS

Ta oli harjunud neid nägema tähele pannes vaatavat, lastes pead veidi õlale viltu, isegi mõnel pisarad silmis. Täna ei olnud pea ühtegi niisugust nägu ta ees.

Kas see oli seesama rahvas, kellele ta juba mitu aastat oli ette lugenud hallis kabelis?

Kirikust välja tulles tabas ta mitmegi silmadest pilgud, kui need ainiti vaatasid teda ja Maiat. Tahtmatult jõudis ta otusele, et nendel kolmel kabeliaia väravas seisjal tüdrukul hinged itsitasid.

Jaan Lenström jättis Maia kabeli ukse ette ja läks lähedal seisja Kari Hansu juurde. Ta võttis mehe varrukast kinni ja nad astusid hauaküngaste vahel edasi, kuni jõudsid väikese surmu-aia merepoole otsa.

„Kuule, Hans, – ma nägin su palgel naerumuiet, kui ma lugesin. Kuidas sa nii võisid teha?”

Hans oli saarel üks halvematest ja Lenström pidas oma kohuseks teda noomida.

Ka siin võis Lenström näha, et ta sõnadel ei olnud mehe kohta enamalt nähtud mõju. Aegla-

selt, ilma hirmuta vastas Hans: „Ega ma naernud.”

„Ära aja tagasi. Ma nägin. See on ju pühakojas inetu ja suur patt.”

„Küllap ilmas on inetumaidki asju, hullemaidki pattusid teha.”

„Mis sa räägid?”

„Üsna niisama. Ma ütlen, eks ole hullemaidki asju kui see piske naeratamine.”

„Ma ei mõista. Muidugi võib olla. Aga ma ütlen – sinul ei sünni pühakojas naerda.”

Lenströmi toon oli terav ja ta hallide silmade vaade vali. Hans ei vastanud sõnagi.

„Seda ei tohi enam olla,” ütles Lenström ja keeraski ümber.

„Suurt õigust ei ole vist sinul ka sellepärast minuga riielda,” hüüdis Hans järele. Aga ta hääli oli väljakutsuv, sellest kuuldus pilge ja painutamata kangekaelsus.

„Mis see tähendab?” küsis Lenström ümber pöördes. Nii ei olnud talle enne keegi ütelnud. Ta terashallid silmad lõikasid nagu vahedaks ihutud nuga.

Kuid selle mehe peale ei hakanud ta pilgud. Hans toetus hoole-

ga uue risti najale ja hakkas taskust piipu ja tubakakotti võtma.

„Mis siis minul tarvis kõnelda. Eks igal mehel ole omalgi silmad ja kõrvad.”

„Mis see jutt tähendab?”

„Oh, mitte midagi! Ma ei tea midagi,” ütles Hans, astus ruttu lähedaloleva kivიაia äärde, hüppas üle ja ruttas üle nõmme.

Ainult üks kord vaatas ta tagasi – suu laial naerul. Jaan Lenström vaatas laiale merele, aga ta ei näinud seal täna valget purje ega taevarannal laialilagunevat suitsujuga.

„Siin on midagi, mida mu eest varjatakse,” mõtles ta. „Mis see on? Jah – mis see on?”

Isegi oma riideid vaatas ta. Aga vesihall villane rii oli puhas.

Kui ta kabeli juurde tagasi tuli, olid saarlased juba ära läinud. Nad sammusid paari salgana üle nõmme küla poole.

• **Mardi talus istusid neli meest koos. Neil kõigil olid valged habemed, kehad eluraskusi kandes vajunud vimma.**

Ainult tema naine oli teda jäänud kabeliaia väravale ootama.

Nad läksid seltsis koju – sammudes sõnalausumatult teineteise kõrval. Lenström tõstis mõtet nagu rasket pakku, mis isegi paigast ei nihku võimukal hoo-vamisel.

„Mis see on? Mis see on, mida nad minu eest varjavad?” See küsimus kuuldus ta kõrvus, kerkis ta silme ette, võttis kogu ta mõttejõu oma võimu.

Rõdule astudes jäi Lenström äkitselt seisma, vaatas oma naisele ainiti otsa.

„Kuule, kas panid täna kabelis tähele midagi iseäralist?”

„Ei,” vastas Maia imestades, isegi ehmatades. „Mida seal pidi siis olema?”

„Ei midagi,” lausus Jaan ja läks tuppa.

Endine salajane sosistamine kasvas juba avalikuks kõneks, hulkus saarel ümber inetu pilkena, ähvardava hädaohuna saare kombelisele elule. Allikaid, millest ta oma alguse sai, hästi ei tuntudki, aga head pidid nad olema, suutes alaliselt juurde ammutada uut ainet.

4. Mardi talus istusid neli meest koos. Neil kõigil olid valged habemed, kehad eluraskusi kandes vajunud vimma ja nende kortsurikkad näod olid tõsised.

„Kui see tõsi peaks olema, siis ei sünni Lenström enam meile selleks, mis ta siamaale on olnud,” ütles üks. „Ma kuulen, kuidas temast irtvates kõneldakse, ja isegi mineval pühapäeval olla kabelis mitmed naernud ja ütelnud: „Ta võiks parem oma naist noomida, kui nüüd meile siin ette loeb.””

„Aga mis siin peab tegema? Nõnda ei või see mitte jääda.”

„Lenström peaks ju seda ise kõige paremini teadma. Aga võib-olla, et keegi seda temale ei ole kõnelnudki.”

Kolm meest vaatasid nõukusivalt kõige vanemale otsa. „Väga võimalik, et ta sellest ise mitte midagi ei tea.”

„See võib olla. Muidugi ei läinud seda keegi talle jutustama. „Kui ta seda ei tea, siis ei või teda ka keegi süüdistada. Talle tuleb seda kõnelda. Sellejärele tuleb ka tõeks teha, et see kõik tõsi on, mis räägitakse.”

Järgneb

SUDOKUD

1			7	3			6
		9		4		1	
			6		9		
8	5					9	2
		6			3		
7	3					8	1
			3		7		
		3		2		4	
6			8		4		5

			4		5			
		8				4		
2				3				7
	2		3		1		7	
5		9	2		8	3		6
	4		5		9		8	
6				1				3
		2				9		
			6		3			

Kuhu minna

• KINO
Haapsalu kultuurikeskuses:
„Lydia ja Tormilaeva saladus”
8. augustil kl 11; 14. augustil kl 15;
16. augustil kl 11. Pilet 6 €.
„Naudingu nimel” 8.–9. augustil kl 13;
15.–16. augustil kl 13. Pilet 7 €.
„Ämblikmees. Täitsa uus päev” 8.–9.
augustil kl 15; 14. augustil kl 19, 16.
augustil kl 15; 21. augustil kl 17. Pilet
7 €.
„Evolutsioon” – 9. augustil kl 11; 14.
augustil kl 17; 15. augustil kl 11. Pilet
6 €. Kinopiletid on nüüd eelmüügis
Piletikeskuses.

• MUUSEUMID
Haapsalu linnuse muuseum
E–P kl 10–18. linnus.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus
E–P kl 11–18. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda
K–P kl 11–18. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum
K–P kl 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa muuseum
K–P kl 11–17. www.salm.ee.

Lyckholmi muuseum ja Saare mõis
K–P kl 10–18.

Rannarootsi muuseum
T–L kl 10–18; P ja E kl 10–16.

Rõude muuseum
E–P kl 12–21
roudemuuseum@gmail.com
või telefonil 5683 1203, Maie.

Lihula muuseum
T–L kl 10–17. E-post: lihulamuuseum@laaneranna.ee.

Vormsi talumuuseum
E–P kl 11–17.

• NÄITUSED
Okase muuseum
(Karja tn 24, Haapsalu)
I korruse näitusesaalis avatud Mare
Mikoffi ja Berit Talpsepp-Jaanisoo
näitus „Keskustelu / conversation”
kuni 25.10.2026.
II korruse näitusesaalis püsinäitus
„Evald Okase looming”.

Haapsalu raekoda
„Murtud karkude linn. Haapsalu
kuurort 200”.

Raudtee- ja sidemuuseum
Näitused Eesti raudtee ning
telefoni, raadio ja telerite ajaloost.

Haapsalu linnus
„Pool sajandit arheoloogiat Lääne-
Eestis”.

Keskraamatukogu (Posti 3)
Laenutussaalis: Pärnu portsela-
nimaali seltsi Lüster näitus kuni
29.8.2026.
Raamatukogu trepigaleriis:
Andi Veskiõja fotonäitus „Läbi
kaamera silma”. Näitus avatud
kuni 29.8.2026.

Lasteraamatukogus
(Wiedemanni 11)
Rahvusvaheline illustratsiooninäitus
„Maagiline mets”.

Haapsalu linnagaleriis (Posti 3):
K–P kl 12–18 Anne Parmasto ja
Valeri Vinogradov „Kahekesi”
30. augustini.

Haapsalu kultuurikeskuses
(Posti 3):
Põhja- ja Baltimaade koomiksinäi-
tus „Mythbusters” 31. augustini.

Haapsalu kunstikoolis (Jaani 2)
Majagaleriis: Hermes Sarapuu
maalinäitus „Minu maastikud 2026”
kuni 23. augustini.
Hoovigaleriis: Ahto Laadoga ja
Erki Meistri ühishäitus „Kellena
joosta väljadel” kuni 23. augustini.
Keldrigaleriis: Moyo Eivase näitus
„Mälestused tulevikust” 9. augustist
kuni 12. septembrini.
Näituste „Kellena joosta väljadel”
ja „Puudutus, ehk mälestused tu-
levikust” ühine avamine Haapsalu
kunstikooli sisehoovis laupäeval,
8. augustil kell 17.
Esitusele tuleb performance
„Kunsti munemine”.

Lihula muuseumis
(Lihula mõis, Linnuse tee 1):
Näitus „Lihulas sündinud loodus-
teadlane Wilhelm Konstan-
tin Frommhold Petersen” püsi-
ekspositsioonis. T–L kl 10–17.

• RAAMATUKOGUD
Keskraamatukogu (Posti 3) ja
lasteosakond (Wiedemanni 11)
T–R 10–18, L 10–15, laenutuspunkt
(Kastani 7) suletud.

Uuemõisa raamatukogu
(Ehitajate tee 3, Uuemõisa) T, N
10.30–13.30, 14–18.30, L 10–15.

Asuküla raamatukogu
(Mägari küla): 1.04–31.10:
T, K 10–18, N 10–16, R 9–15.
Kuu 2. ja 4. laupäev 9–15.

Ridala raamatukogu
(Kooli 1, Panga küla):
augustis avatud K kl 13–18.

Lugege veebis
online.le.ee.

Nautige suve
Lääne Eluga!

Tellimiseks võtke ühendust
le@le.ee, helistage
473 7111 või tulge toimetusse
aadressil Posti 30, Haapsalu.

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:
Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7111, info@le.ee
Kuulutused 473 7111, le@le.ee
Reklaam 473 7111, reklaam@le.ee
Kodulehekülj: www.le.ee

Peatoimetaja Alvar Õepa
Toimetajad Kaie Ilves, Malle-Liisa Raigla,
Andra Kima, Kaire Reiljan, Juhan Hepner
Keeletoimetaja Riina Tobias
Kujundaja-kujundaja Tiina Kelviste

Reklaamitoimetaja Merelle Kallas
Klienditeenindaja Kaire Vilson

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504
Haapsalu, tel 473 7111
Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Kojukandeprobleemid:
tel 661 6616, info@omniva.ee.

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee.

MÜÜK

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadid ja -kõlarid. Autoalarmid. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Müün musti sõstraid.
Tel 5340 9631.

Müüa söödateravilja / nisu.
Tel 5196 7422.

Soodsalt müüa kasutatud 14tollised valuväljed sõiduautole KIA PICANTO. Tel 521 2786.

TEENUS

Developing Ehitus OÜ

Katuste renoveerimine, fassaaditööd, majade ehitus, üldehitus.

Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele.

Tel 5566 1168.
E-mail: info@developingehitus.ee.

Teostame majade, abihoonete ja aedade ehitusi, tänavakivide paigaldust, võtmed kätte lahendused. Dekkan.ehitus@gmail.com. Tel 5632 7955.

Hauaääriste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Puurkaevude ja maaküttekäevude puurimine ning projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Katuste renoveerimine / paigaldus. Plekk-, eterniit-, karg- ja bituumenkatused. Vihmaveesüsteemid, erinevate plekkide paigaldus ja üldehitustööd nii sees kui väljas. Saabtehtud OÜ, tel 5454 0423.

Ohtlike puude raie, võsalõikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

Massaaž ja pediküür eakatele teie kodus. Tel 5887 0678.

Fakaalivedu, septikute tühjendamine E–P, ka pühade ajal, tel 515 7000.

Katuse turvatoodete müük ja paigaldus. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldus. Tel 5347 7919.

Katuste, fassaadide pesu ja värvimistööd. Katuste renoveerimine / paigaldus. Paigaldame katuseredeleid ja vihmaveerenne. Töökogemust 16 aastat. kpekatuspesu.ee, tel 5638 8994.

Rakkekaevude puhastamine, süvendamine, remont ja rõngaste vahetamine. Kaevumaja ehitus ja käsipumpade remont. Tel 557 4792.

PUIT

Müüa küttepuid koos veoga. Info 5687 3966, timberexpert@online.ee.

Turba- ja puitbrikett, pelletid, kivisüsi, klotsid, kaminapuud. Kojuvedu tasuta. Tel 506 8501.

Kask ja kuiv puu alates 65.-, transport 3–9 ruumi. Tel 505 5203.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa 3meetrist küttepuud: must lepp, hall lepp, kask koos kohale toomisega, miinimumkogus 15 tihumeetrit. Lisainfo tel 5829 3564.

Vedu hinnas. Müüa kuiva ja märga küttepuud. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Müüa kuiva (al 80.-/ruum) ja märga (al 65.-/ruum) küttepuud. Tel 5557 8483 ja 5394 0403.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Kuulutused, teated: le@le.ee

KAKURO

				12	12	19		5	17	
			19					11		27
			6					12		
	13	8					25		8	
12				13				15		
			31							
13						13				
						14				
	11				25					
				27						
	26	22							18	
33							13			12
12						15				
					20					
16				13				17		
			9					4		
11					19					
	17				11					

Läänemaa vähiühing

on pakkunud oma liikmeile ja nende peredele tuge juba üle 20 aasta. Oleme tänulikud abi ja toetuse eest. Läänemaa vähiühing, SEB EE621010220047448013.

Avaldame sügavat kaastunnet Toomasele ja Theale peredega kalli ema

MEIDA KOPLIKU

lahkumise puhul.

Andres, Helve, Kalle, Kaie

Tuul puude ladvus tasa kiigub, me vaikselt leinas langetame pea...

Avaldame kaastunnet Triin Koplikule kalli vanaema

MEIDA ELLINOR

kaotuse puhul.

Kaubamaja Ilusalongi kollektiiv

Avaldame kaastunnet Ehale Kalli ämma

MEIDA KOPLIKU

lahkumise puhul.

Töökaaslased Risti kauplusest

Mälestame naabrimeest

URMAS SUURKÜLA.

Ervin ja Mati peredega

Avaldame sügavat kaastunnet Üllele kalli abikaasa, Ingele ja Imrele isa, Ingole ja Heikole vanaisa ning Norale vanavanaisa

TIIT MEISTERI

lahkumise puhul.

Laine, Merle ja Jalmar peredega

Seal, kus sulgub eluraamat, algab mälestuste maa...

Mälestame kallist venda

TIIT MEISTERIT.

Avaldame sügavat kaastunnet abikaasa Üllele, lastele ja lastelastele. Agne, Eeri, Luule ja Monika perega

Avaldame kaastunnet

TIIT MEISTERI

abikaasale ja lähedastele.

Toomas perega

Leiname

AGO KALAMEEST.

Siiras kaastunne Teile, Helen ja Allan peredega!

Manuel, Helina, Mariela, Maarja, Manuela, Hilje ja Karli

Said otsa helmed elukees, vaid mälestustes elad veel...

Südamlik kaastunne Üllele kalli abikaasa

TIIT MEISTERI

surma puhul.

Lauluklubi Kuldne Sügis

Südamlik kaastunne omastele

AGO KALAMEHE

kaotuse puhul.

Perekond Heldema

Iga lahkumine on raske, iga teele saatmine kurb...

Avaldame sügavat kaastunnet Kadi Tassole kalli isa

surma puhul.

Martna Hiirepesa lasteae

TÄHTSAD TELEFONINUMBRID

Hädaabi	112
Riigiinfo telefon	1247
Konsulaarabi	5301 9999
Perearsti nõuandetelefon	1220
Läänemaa haigla registratuur	472 5800
Lasteabi	116 111
Usaldustelefon	126
Läänemaa naiste tugikeskus	504 2300
Haapsalu linnavalitsus	472 5300
Haapsalu veevärk	
operatiivinfo	473 5013
näitude teatamine	473 5016
Imatra Elektri rikketelefon	715 0188
Haapsalu loomade varjupaik	523 8957

Lõika välja ja hoia nähtaval.

Lugege veebis **online.le.ee**.

TALLINNA KREMATORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID

HAUA-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSED

MATUSE VORMISTAMISE VÕIMALUS INTERNETIS

KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI

ÖÖPÄEVARINGNE TRANSPORT

KAKS KABELIT

www.krematorium.ee

telefon 623 8808 (24h)

Pärnamäe tee 36

Tallinn

HINGEVIIUL

MATUSEBÜROO

BÜROO AVATUD E–R 10–15

KALMISTU TN 3A, HAAPSALU

TEL 58 503 340 (kontor),

5846 1111

www.hingeviiul.ee

info@hingeviiul.ee

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuuri (24/7 tel 58 007 504)

Teostame hauaplatside renoveerimis- ja hooldustöid Haapsalus ning Läänemaal. Müüme hauakive ja -piirdematerjale. Hinnapakkumine ja info: hingeviiul@gmail.com / 58 503 340

Reakuulutus (iga avaldamine): rida 2,10 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa; töötusiskikuulutus 3.- iga avaldamine. Püsikuulutuse soovist kirjuta le@le.ee. Teated: rida 3,20 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. Raam ja paks kiri paberlehes lisavad igaüks hinnale 5 eurot. Rubriik „Kuhu minna”: rida 1,70 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. E-post le@le.ee. Leinakuulutus, tänu ja õnnitlus – väike 28.-, suur 54.- (eraisik); väike 34.-, suur 64.- (firma), suur matuse teade – 28.- (eraisik), 34.- (firma)

JUHANA HEPNER

Nõva võrgukuuris näeb sõda abistaja pilgu läbi

Laupäeva õhtul näeb Nõva võrgukuuris Erik Tikani filmi „Sinikollane”.

Film räägib vabatahtlikust Ukraina abistajast Erkost, kelle pidev kodust eemalviibimine mõjub peresuhte-tele laastavalt ja ühel hetkel tuleb mehel valida, kas perekond või sõda.

Nõva võrgukuuris on ka kohal filmi autor Erik Tikan, kelle kirjelduse järgi on „Sinikollane” vaade sõjale nurga alt, kus kangelase ja antikangelase piirid hägustuvad ning sõja pinged ning argielurutiin Eesti ja Ukraina vahet sõitva Erko elus konkureerima hakkavad.

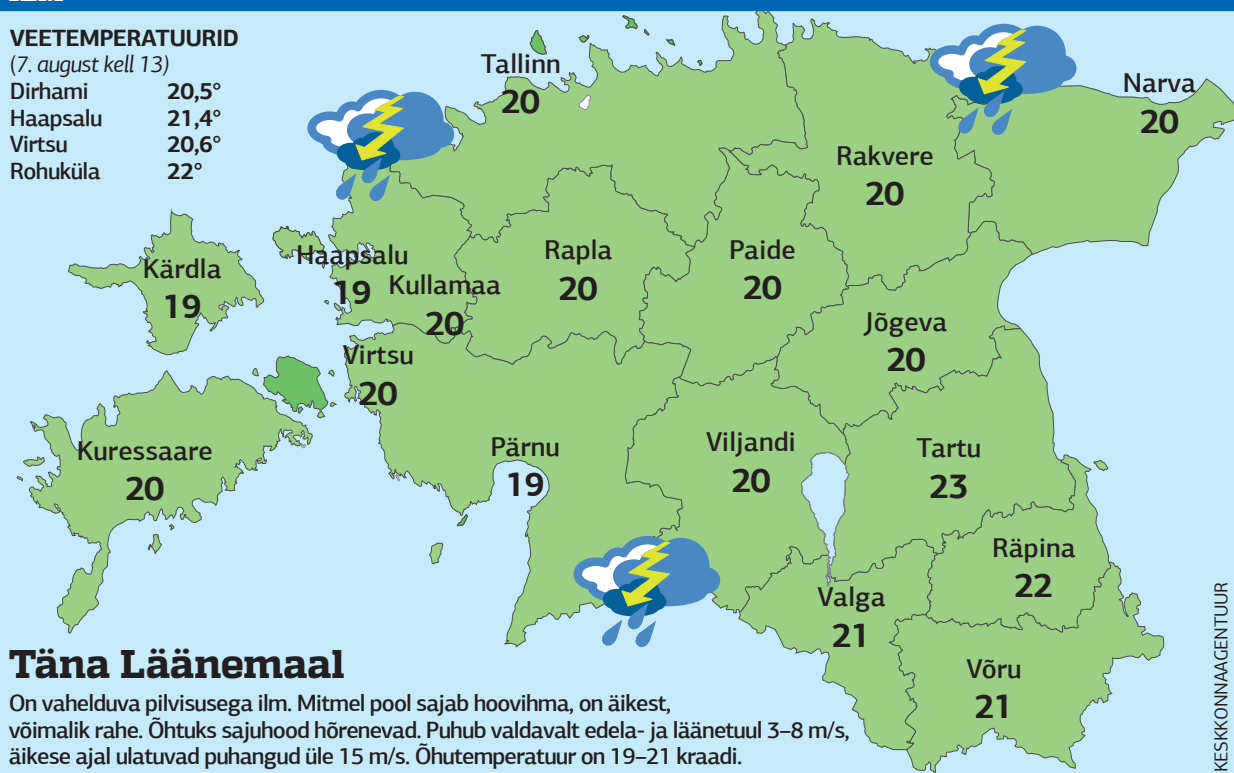
Filmi saab näha 8. augustil kell 20 ja üritus kestab kaks tundi.

Juuli alguses näidati Võrgukuuris Peeter Simmi filmi „Puud olid...”. Kuu lõpus toimub Nõval pime- seanss, kus näidatava filmi nime varem ei avalikusta- ta. Tegemist on filmi eellastusega, kus autorid tee- vad publikule testvaatamise.

MALLE-LIISA RAIGLA

ILM

VEETEMPERatuurid
(7. august kell 13)
Dirhami 20,5°
Haapsalu 21,4°
Virtsu 20,6°
Rohuküla 22°

Täna Läänemaal

On vahelduva pilvisusega ilm. Mitmel pool sajab hoovihma, on äikest, võimalik rahe. Õhtuks sajuhood hõrenevad. Puhub valdavalt edela- ja läänetuul 3–8 m/s, äikese ajal ulatuvad puhangud üle 15 m/s. Õhutemperatuur on 19–21 kraadi.

Pühapäev

edeltuul
4–6 (13) m/s

Esmaspäev

lõunatuul
5–8 (17) m/s

Teisipäev

loodetuul
5–9 (19) m/s

Kolmapäev

loodetuul
5–8 (17) m/s

2026 KIIRENDUSSPORDI EESTI MEISTRIVÕISTLUSED
Ghost Performance August Meet
10 000 hobujõudu
15.-16. augustil
Kiitsi (Haapsalu) sõjaväelennuväljal
Ajastõud, eliminaatorid, finaaliid | Superautod
Palju ägedaid masinaid ja motikaid | Tegevusi tervele perele
Tule kiirendusspordi festivalile
15. augustil kell 20
TANEL PADAR
TOP FUEL DRAGSTER
0–100 km/h alla 0,5 sekundi
tippkiirus üle 500 km/h
Tutvu programmi ja ajakavaga www.kiirendussport.ee

Vajad uut vihmaveerenni või katuselt lumetõkked puudu?

- Katuseredelid
- Lumetõkked
- Vihmaveerennide paigaldus
- Käiguteed ja platvormid

527 1059
info@vihmaveerennid.ee
vihmaveerennid.ee

Lugege veebis
online.le.ee.

REINPAUL
OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA
Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluaäred, lepikud, haavikud jne.
Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

kooriyhing.ee
42. KOORIJUHTIDE JA MUUSIKAÕPETAJATE SUVESEMINAR HAAPSALUS
10.–14. AUGUSTIL 2026
Kontserdid Haapsalu Toomkirikus
Esmaspäeval, 10. augustil kell 20
Hortus Musicus ja Aule Urb / Piletid 20/15€
Kolmapäeval, 12. augustil kell 20
Eesti Rahvusmeeskoori kontsert "Pärt ja Tormis" / Piletid 20/15€
Neljapäeval, 13. augustil kell 20
AASTA DIRIGENTIDE KONTSERT
Meeskoor Homme / dirigent Kuldar Schüts
Kammerkoor Avis Animi
dirigendid Leiu Ryland-Jones, Danny Zhizhong Xie / Piletid 15/10€

TELLI KAUP OTSE KOJU!

KAUBARING 15.08.2026.a.

LINNAMÄE 12:30-13:00 (Coopi vastasparkla)
TAEBLA 13:30-14:00 (Coopi parklas)
PALIVERE 14:30-15:00 (Coopi vastas parkla)
MARTNA 15:30-16:00 (Coopi parklas)
LIHULA 16:45-17:15 (Konsumi taga parklas)

ESITA TELLIMUS VARAKULT.

E-MAIL: TELLIMUSED@MULGILIHAKARN.EE

TEL: +372 51962628
+372 53543002

WWW.MULGILIHAKARN.EE

Haapsalu Veevärk AS
on vee- ja kanalisatsiooniteenuseid osutav vee-ettevõtte Haapsalu linnas, Lääne-Nigula ning Vormsi vallas

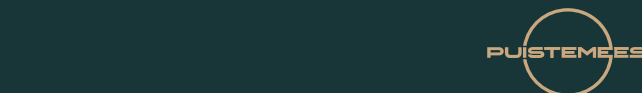
Ootame oma kollektiiviga liituma
REOVEEPUHASTI JUHATAJAT,

kelle peamiseks ülesandeks on tagada Haapsalu Veevärk AS-i reoveepuhastite häireteta ja tõhus toimimine, juhtida puhastusprotsesse, samuti korraldada meeskonna igapäevast tööd, et tagada nõuetele vastav reovee puhastamine.

Kui hindad vastutusrikast ja mitmekesist tööd, omad meeskonna juhtimise kogemust ning tunned huvi kaasaegsete veekäitlusprotsesside vastu, siis ootame Sind kandideerima!

Töopakumisega saab tutvuda kodulehel: www.hvv.ee

Ootame Sinu CV-d ja sooviavaldust hiljemalt 23. augustiks aadressile: info@hvv.ee

Soojustame hooned puistevillaga üle kogu Eesti

5044041

info@puistemees.ee

puistemees.ee

Piletid Piletitaskus
ja tund enne algust kohapeal